

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی

(نسخه‌ی خلاصه)

مترجمان:

دکتر محمد غواصی کناری - دکتر شاهرخ شهبازی

الحمد لله
الرحمن الرحيم

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی (نسخه‌ی خلاصه)

منتشرشده توسط:
انجمن حسابرسان داخلی

مترجمان:
دکتر محمد غوامی کناری – دکتر شاهرخ شهبابی

انتشار نسخه‌ی کامل - تابستان ۱۴۰۳ (چاپ اول)
انتشار نسخه‌ی کامل - زمستان ۱۴۰۳ (چاپ دوم)
انتشار نسخه‌ی خلاصه به صورت الکترونیکی - زمستان ۱۴۰۳

پیشگفتار مختصر مترجمان (چاپ اول)

کتاب حاضر، ترجمه‌ی دقیق و یکپارچه‌ای از چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای، شامل مجموعه‌ی جدید استانداردهای حسابرسی داخلی با عنوان «استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی» است. این مجموعه، در ۹ ژانویه ۲۰۲۴ توسط «انجمن حسابرسان داخلی» منتشر و از تاریخ ۹ ژانویه ۲۰۲۵، لازم‌الاجرا خواهد بود. استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی، اکنون در قالب ۵ حوزه‌ی اصلی، ۱۵ اصل راهنما و ۵۲ استاندارد مستقل برای به‌کارگیری توسط ارائه‌دهندگان خدمات حسابرسی داخلی ارائه شده است.

کار بر روی استانداردهای حسابرسی داخلی با دشواری‌های خاص خود همراه است. چراکه، از یک طرف، رعایت محتوای اصلی و امانت‌داری برای انتقال مفاهیم از زبان مبدا به زبان مقصد، بدون دخالت معنادار، ضرورت تام دارد و از طرف دیگر، برابرگزینی دقیق بسیاری از واژگان به‌دلیل تفاوت‌های زبانی و بستر اقتصادی-عملیاتی، امری دشوار و در برخی موارد، امکان‌ناپذیر است. به‌علاوه، برخی از برابرگزینی‌های نامناسب یا حتی اشتباه در ادبیات حسابرسی داخلی و تداوم استفاده از آن‌ها، کار را برای انتخاب واژگان درست و دقیق، دشوار ساخته است.

از این‌روی، مترجمان با مراجعه مستمر به کتب مرجع دستور زبان و فرهنگ لغات، تلاش خود را هم‌زمان، معطوف گزینش صحیح‌ترین و دقیق‌ترین برابرها و در عین حال، حفظ یکپارچگی، معناداری و کاربردپذیری واژگان کرده‌اند. همچنین، تلاش ما ناظر بر افزایش غنای ادبیات حسابرسی داخلی از محل ارائه‌ی دقیق‌ترین ترجمه‌ی ممکن از واژگان و استانداردهای حسابرسی داخلی بوده است؛ حتی اگر در برخی موارد، بر خلاف جریان متداول ادبیات حسابرسی داخلی حرکت کرده باشیم.

به‌یقین، اثر حاضر، به‌خصوص در موضوع برابری و انتخاب معادل‌ها خالی از کاستی نیست. لذا، از تمامی صاحب‌نظران حرفه و دانشگاه تقاضا داریم نظرها، انتقادهای و پیشنهادها را به‌اشتراک بگذارند. به امید ارتقای هرچه بیشتر حرفه‌ی حسابرسی داخلی در ایران.

پیشگفتار مختصر مترجمان (ویرایش اوّل، چاپ دوّم)

در ویرایش دوم که با فاصله‌ی زمانی کمتر از شش‌ماه نسبت به چاپ نخست صورت گرفته است، تمرکز مترجمان بر بهبود تجربه‌ی خوانش استانداردها از طریق رفع کژتابی‌ها، کاستی‌های ترجمه و تصحیح برخی معادل‌ها به‌خصوص پیرامون موارد الزامی (بایدها) و مورد انتظار (انتظار می‌رودها) استانداردها بوده است. همچنان از تمامی صاحب‌نظران، اعضای محترم حرفه و خوانندگان ارجمند دعوت می‌شود نظرات ارزشمند خود را با مترجمان در میان گذاشته تا در ویرایش‌های بعدی مورد استفاده قرار گیرد.

پیشگفتار نسخه‌ی خلاصه

این خلاصه، در انطباق با «نسخه‌ی فشرده‌ی استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی»، منتشرشده توسط انجمن حساب‌رسان داخلی تهیه شده و تنها شامل بخش‌های «اصول» و «الزام»‌های استانداردها است. برای مطالعه‌ی سایر بخش‌ها می‌توانید به کتاب «استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی» (آدرس پایین) مراجعه فرمایید:

<https://rahbaracademy.net/stdbook>

تقدیم به:

تمامی فعالان حرفه‌ی حسابرسی داخلی که خواهان ایجاد تحول و
تغییرند.

فهرست مطالب

تقدیر و تشکر	۱
درباره‌ی چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای	۳
مبانی استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی	۷
واژه‌نامه	۱۴
حوزه‌ی اول: هدف حسابرسی داخلی	۲۷
حوزه‌ی دوم: اخلاق و حرفه‌ای‌گری	۲۹
اصل ۱. درست‌کاری را به نمایش بگذارید.	۳۰
استاندارد ۱-۱. صداقت و شجاعت حرفه‌ای	۳۱
استاندارد ۲-۱. انتظارهای اخلاقی سازمان	۳۲
استاندارد ۳-۱. رفتار قانونی و اخلاقی	۳۳
اصل ۲. بی‌طرفی را حفظ کنید.	۳۳
استاندارد ۱-۲. بی‌طرفی فردی	۳۴
استاندارد ۲-۲. حفاظت از بی‌طرفی	۳۴
استاندارد ۳-۲. افشای خدشه در بی‌طرفی	۳۶
اصل ۳. شایستگی را به نمایش بگذارید.	۳۷
استاندارد ۱-۳. شایستگی	۳۷
استاندارد ۲-۳. توسعه‌ی حرفه‌ای مستمر	۳۸

فهرست □ ي

- اصل ۴. مراقبت حرفه‌ای را به کار گیرید.** ۳۹
- استاندارد ۱-۴. انطباق با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی..... ۴۰
- استاندارد ۲-۴. مراقبت حرفه‌ای ۴۱
- استاندارد ۳-۴. تردید حرفه‌ای..... ۴۲
- اصل ۵. محرمانگی را حفظ کنید.** ۴۲
- استاندارد ۱-۵. استفاده از اطلاعات ۴۳
- استاندارد ۲-۵. حفاظت از اطلاعات ۴۳
- حوزه‌ی سوم: راهبری واحد حسابرسی داخلی** ۴۵
- اصل ۶. از هیئت اختیار یابید.** ۵۱
- استاندارد ۱-۶. سند مأموریت حسابرسی داخلی..... ۵۱
- استاندارد ۲-۶. منشور حسابرسی داخلی..... ۵۳
- استاندارد ۳-۶. پشتیبانی هیئت و مدیریت ارشد ۵۵
- اصل ۷. در جایگاه مستقل قرار گیرید.** ۵۷
- استاندارد ۱-۷. استقلال سازمان ۵۷
- استاندارد ۲-۷. صلاحیت‌های مدیر ارشد حسابرسی داخلی ۶۱
- اصل ۸. تحت نظارت هیئت قرار گیرید.** ۶۲
- استاندارد ۱-۸. تعامل با هیئت ۶۲
- استاندارد ۲-۸. منابع..... ۶۵
- استاندارد ۳-۸. کیفیت ۶۷
- استاندارد ۴-۸. سنجش کیفیت برون‌سازمانی ۶۹
- حوزه‌ی چهارم: مدیریت واحد حسابرسی داخلی** ۷۱
- اصل ۹. راهبردی برنامه‌ریزی کنید.** ۷۲
- استاندارد ۱-۹. شناخت فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل ۷۳
- استاندارد ۲-۹. راهبرد حسابرسی داخلی ۷۴

استاندارد ۳-۹. روش‌های اجرای کار	۷۵.....
استاندارد ۴-۹. برنامه‌ی حسابرسی داخلی	۷۵.....
استاندارد ۵-۹. هماهنگی و اتکا	۷۷.....
اصل ۱۰. منابع را مدیریت کنید.	۷۸.....
استاندارد ۱-۱۰. مدیریت منابع مالی	۷۸.....
استاندارد ۲-۱۰. مدیریت منابع انسانی	۷۹.....
استاندارد ۳-۱۰. منابع فناورانه	۸۰.....
اصل ۱۱. اثربخش ارتباط برقرار کنید.	۸۱.....
استاندارد ۱-۱۱. ایجاد روابط و برقراری ارتباط با ذینفعان	۸۲.....
استاندارد ۲-۱۱. اطلاع‌رسانی اثربخش	۸۲.....
استاندارد ۳-۱۱. اطلاع‌رسانی نتایج	۸۳.....
استاندارد ۴-۱۱. خطاها و از قلم‌افتادگی‌ها	۸۵.....
استاندارد ۵-۱۱. اطلاع‌رسانی پذیرش ریسک‌ها	۸۵.....
اصل ۱۲. کیفیت را بهبود دهید.	۸۶.....
استاندارد ۱-۱۲. سنجش کیفیت درون‌سازمانی	۸۷.....
استاندارد ۲-۱۲. اندازه‌گیری عملکرد	۸۸.....
استاندارد ۳-۱۲. نظارت و بهبود عملکرد پروژه‌ی حسابرسی	۸۹.....
حوزه‌ی پنجم: اجرای خدمات حسابرسی داخلی	۹۱.....
اصل ۱۳. پروژه‌ی حسابرسی را اثربخش برنامه‌ریزی کنید.	۹۴.....
استاندارد ۱-۱۳. اطلاع‌رسانی پروژه‌ی حسابرسی	۹۵.....
استاندارد ۲-۱۳. سنجش ریسک پروژه‌ی حسابرسی	۹۶.....
استاندارد ۳-۱۳. اهداف قابل دستیابی و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی	۹۷.....
استاندارد ۴-۱۳. معیارهای ارزیابی	۹۹.....
استاندارد ۵-۱۳. منابع پروژه‌ی حسابرسی	۹۹.....

فهرست □ ل

- استاندارد ۶-۱۳. برنامه‌ی کار .. ۱۰۰.....
- اصل ۱۴. پروژه‌ی حسابرسی را اجرا کنید.** ۱۰۱.....
- استاندارد ۱-۱۴. جمع‌آوری اطلاعات برای تجزیه و تحلیل و ارزیابی ۱۰۱
- استاندارد ۲-۱۴. تجزیه و تحلیل‌ها و یافته‌های بالقوه‌ی پروژه‌ی حسابرسی. ۱۰۳.....
- استاندارد ۳-۱۴. ارزیابی یافته‌ها ..... ۱۰۴.....
- استاندارد ۴-۱۴. توصیه‌ها و برنامه‌های اقدام عملی ..... ۱۰۵.....
- استاندارد ۵-۱۴. نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی ..... ۱۰۶.....
- استاندارد ۶-۱۴. مستندسازی پروژه‌ی حسابرسی ..... ۱۰۶.....
- اصل ۱۵. نتایج پروژه‌ی حسابرسی را اطلاع‌رسانی و برنامه‌های اقدام عملی را پایش کنید.** ۱۰۷.....
- استاندارد ۱-۱۵. اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی ..... ۱۰۸.....
- استاندارد ۲-۱۵. تایید پیاده‌سازی توصیه‌ها یا برنامه‌های اقدام عملی ..... ۱۰۹.....
- کاربست استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی در بخش عمومی .. ۱۱۱.....**

تقدیر و تشکر

«انجمن حسابرسان داخلی»، سپاسگزار ذینفعانی است که در تدوین «استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی»^۱ راهنمایی و کمک کرده‌اند. انجمن حسابرسان داخلی، به‌ویژه، قدردان زحمات اعضای «هیئت بین‌المللی استانداردهای حسابرسی داخلی»^۲ است - گروهی جهانی از حسابرسان داخلی که سخاوتمندانه، وقت و تخصص خود را برای کسب اطمینان از ارتقای اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی از طریق استانداردها صرف کرده‌اند. انجمن حسابرسان داخلی از «شورای نظارت بر چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای»^۳ به‌دلیل نقش بنیادینش در کسب اطمینان از هم‌راستایی فرایند تدوین استاندارد با منافع عمومی، از «هیئت گواهینامه‌های حرفه‌ای»^۴ بابت توصیه‌های آن و کارکنان و مشاوران فنی انجمن حسابرسان داخلی برای تضمین اجرای موفقیت‌آمیز و مدیریت تمام جنبه‌های این پروژه تشکر می‌کند.

---

1. The Global Internal Audit Standards

2. The International Internal Audit Standard Board

3. The International Professional Practices Framework Oversight Council

4. The Professional Certifications Board

درباره‌ی چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای

یک چارچوب، نقشه‌ای ساختاری و سیستمی منسجم را به‌منظور توسعه، تفسیر و کاربردی مستمر پیکره‌ی دانش مفید برای یک رشته یا حرفه فراهم می‌سازد. «چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای^۱»، پیکره‌ی دانش قابل اتکایی را ساختار بندی کرده که توسط انجمن حساب‌رسان داخلی، برای فعالیت حرفه‌ای حسابرسی داخلی منتشر شده است. این چارچوب، «استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی»، «الزام‌های موضوعی^۲» و «رهنمودهای جهانی^۳» را در بر می‌گیرد.

چارچوب حاضر، به رویه‌های جاری حسابرسی داخلی پرداخته و هم‌زمان، اعضای حرفه و ذینفعان جهانی را در مواجهه با نیازهای پیش‌رونده برای ارائه‌ی حسابرسی داخلی باکیفیت در محیط‌های متنوع و سازمان‌هایی با اهداف، اندازه و ساختارهای متفاوت، توانمند می‌سازد.

«استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی»، اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی در سراسر جهان را هدایت کرده و به‌مثابه مبنای ارزیابی و ارتقای کیفیت واحد حسابرسی داخلی عمل می‌کنند.	اجرای

-
1. The International Professional Practices Framework (IPPF)
  2. Topical Requirements
  3. Global Guidance

در قلب این استانداردها، پانزده «اصلِ راهنما» وجود دارد که حسابرسی داخلی اثربخش را امکان‌پذیر می‌سازد. هر اصل، توسط استانداردهایی پشتیبانی شده که الزام‌ها، ملاحظات اجرا و نمونه‌هایی از شواهد انطباق [با استانداردها] را در بر می‌گیرد. این اجزا در کنار هم، به حسابرسان داخلی برای پیاده‌سازی اصول و دستیابی به هدف حسابرسی داخلی کمک می‌کنند.	
«الزام‌های موضوعی» برای افزایش ثبات‌رویه و کیفیت خدمات مرتبط با موضوع‌های حسابرسی خاص و پشتیبانی از حسابرسان داخلی مجری پروژه‌های حسابرسی مرتبط با آن حوزه‌های ریسک، طراحی شده‌اند. در زمانی‌که دامنه‌ی کار حسابرسی یکی از این موضوع‌ها را در بر می‌گیرد، حسابرسان داخلی باید الزام‌های مرتبط را رعایت کنند. الزام‌های موضوعی، ارتباط پیش‌رونده‌ی حسابرسی داخلی با رهگیری تحول در چشم‌انداز ریسک صنایع یا بخش‌های مختلف را تقویت می‌کند. «رهنمودهای جهانی»، با ارائه‌ی اطلاعات، مشورت و بهترین رویه‌های عملی غیراجباری برای انجام خدمات حسابرسی داخلی، از استانداردها پشتیبانی می‌کند. این نوع از رهنمود، به‌واسطه‌ی تکمیل فرایندهای بررسی و تصویب رسمی، مورد تایید انجمن قرار گرفته‌اند.	مکمل

رهنمودهای اجرایی جهانی، رویکردهای دقیق، فرایندهای گام‌به‌گام و مثال‌هایی را در مورد موضوع‌های مختلف فراهم می‌کنند؛ از جمله:

- خدمات اطمینان‌بخشی و مشورتی.
- برنامه‌ریزی، عملکرد و اطلاع‌رسانی پروژه‌ی حسابرسی.
- خدمات مالی.
- تقلب و سایر ریسک‌های فراگیر.
- راهبری و مدیریت واحد حسابرسی داخلی.
- بخش عمومی.
- پایداری.

«رهنمودهای جهانی حسابرسی فناوری»^۱، دانش لازم برای اجرای خدمات اطمینان‌بخشی یا مشاوره‌ای مرتبط با ریسک‌ها و کنترل‌های فناوری اطلاعات و امنیت اطلاعات سازمان را برای حسابرسان فراهم می‌سازد.

خلاصه‌ی استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی □ ۶

مبانی استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی تدوین‌شده توسط انجمن، اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی در سراسر جهان را هدایت کرده و به‌عنوان مبنایی برای ارزیابی و ارتقای کیفیت واحد حسابرسی داخلی عمل می‌کند.

قلب این استانداردها، پانزده اصل راهنما وجود دارد که حسابرسی داخلی اثربخش را امکان‌پذیر می‌سازد. هر اصل، توسط استانداردهایی پشتیبانی شده که الزامها، ملاحظات اجرا و نمونه‌هایی از شواهد انطباق [با استانداردها] را در بر می‌گیرد. این اجزا در کنار هم، به حسابرسان داخلی برای پیاده‌سازی اصول و دستیابی به هدف حسابرسی داخلی کمک می‌کنند.

حسابرسی داخلی و منافع عمومی

منافع عمومی، دربرگیرنده‌ی منافع اجتماعی و اقتصادی، رفاه کلی جامعه و سازمان‌های فعال در آن (از جمله منافع کارفرمایان، کارمندان، سرمایه‌گذاران، جامعه‌ی کسب‌وکار و مالی، صاحب‌کاران، مشتریان، نهادهای نظارتی/ضابطه‌گذار و دولت) است. مسائل مربوط به منافع عمومی، به زمینه‌ی موضوعی مورد بحث وابسته‌اند و برای رسیدگی به آن‌ها باید اخلاق، انصاف، هنجارها و ارزش‌های فرهنگی و تاثیرهای بالقوه و متمایزشان بر افراد و زیرگروه‌های خاص جامعه را در نظر گرفت.

حسابرسی داخلی، نقش حیاتی در افزایش توانایی سازمان برای خدمت به منافع عمومی ایفا می‌کند. اگرچه کارکرد اصلی حسابرسی داخلی، تقویت فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل است، اما اثرات آن از سازمان فراتر می‌رود. حسابرسی داخلی از طریق اطمینان‌بخشی درباره‌ی کارایی عملیاتی، قابلیت اتکای گزارش‌ها، هم‌راستایی با قوانین و مقررات، حفاظت از دارایی‌ها و فرهنگ اخلاقی، به ثبات و پایداری سازمان کمک می‌کند. این امر به نوبه‌ی خود، اعتماد و اطمینان عمومی نسبت به سازمان و سیستم‌های گسترده‌تری که سازمان بخشی از آن است را تقویت می‌کند.

انجمن حسابرسان داخلی متعهد به تدوین استانداردها از طریق دریافت نظرها و تامین منافع عموم است. هیئت بین‌المللی استانداردهای حسابرسی داخلی، مسئولیت تهیه و حفظ استانداردها در هم‌راستایی با منافع عموم مردم را بر عهده دارد.

این امر، از طریق فرایند نظرخواهی گسترده و مستمر تحت نظارت یک نهاد مستقل به نام «شورای نظارت بر چارچوب بین‌المللی اجرای حرفه‌ای» محقق می‌شود. این فرایند، شامل درخواست ورودی و درنظرآوری منافع ذینفعان مختلف از جمله، فعالان حرفه‌ی حسابرسی داخلی، کارشناسان صنعت، نهادهای دولتی، سازمان‌های نظارتی/ضابطه‌گذار، نمایندگان مردم (در نهادهای سیاسی) و دیگران بوده تا استانداردها، منعکس کننده‌ی نیازها و اولویت‌های مختلف جامعه باشند.

کاربردپذیری و مولفه‌های استانداردها

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی، اصول، الزام‌ها، ملاحظات و نمونه‌هایی را برای اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی در سطح جهان ارائه می‌کنند. این استانداردها بر هر فرد یا واحد ارائه‌دهنده‌ی خدمات حسابرسی داخلی در صورت درون‌سپاری (استخدام مستقیم حسابرسی داخلی توسط سازمان)، برون‌سپاری (انعقاد قرارداد با ارائه‌دهنده‌ی برون‌سازمانی خدمات) و هم‌سپاری (ترکیبی از درون‌سپاری و برون‌سپاری) مترتب است. سازمان‌های دریافت‌کننده‌ی خدمات حسابرسی داخلی از نظر وابستگی به بخش و صنعت، هدف، اندازه، پیچیدگی و ساختار، متفاوت هستند.

این استانداردها بر واحد حسابرسی داخلی و هر یک از حسابرسان داخلی، شامل مدیر ارشد حسابرسی داخلی، مترتب است. در حالی‌که مدیر ارشد حسابرسی داخلی پیرامون اجرا و رعایت کلیه‌ی اصول و استانداردها توسط واحد حسابرسی داخلی

پاسخ‌گو است، تمامی حسابرسان داخلی موظف به رعایت اصول و استانداردهای مربوط در انجام مسئولیت‌های شغلی خود هستند که به‌طور عمده، در «حوزه‌ی دوم: اخلاق و حرفه‌ای‌گری» و «حوزه‌ی پنجم: اجرای خدمات حسابرسی داخلی» ارائه شده‌اند.

استانداردها در پنج حوزه سازمان‌دهی شده‌اند:

- حوزه‌ی اول: هدف حسابرسی داخلی.
- حوزه‌ی دوم: اخلاق و حرفه‌ای‌گری.
- حوزه‌ی سوم: راهبری واحد حسابرسی داخلی.
- حوزه‌ی چهارم: مدیریت واحد حسابرسی داخلی.
- حوزه‌ی پنجم: اجرای خدمات حسابرسی داخلی.

حوزه‌های دوم تا پنجم، اجزای زیر را دربرمی‌گیرند:

- اصول: تشریح گسترده‌ی گروهی از الزام‌ها و ملاحظات مرتبط.
- استانداردها: شامل،
  - الزام‌ها: رویه‌های اجباری حسابرسی داخلی.
  - ملاحظات اجرا: رویه‌های متداول و برجسته که هنگام پیاده‌سازی الزام‌ها باید در نظر گرفته شوند.
  - نمونه‌هایی از شواهد انطباق: راه‌های بازنمود پیاده‌سازی الزام‌های استانداردها.

استانداردها از کلمه‌ی «باید» در بخش الزام‌ها و از کلمات «انتظار می‌رود» و «می‌تواند/شاید»، برای تمایز میان رویه‌های متداول و برجسته در بخش «ملاحظات اجرا» استفاده می‌کنند. هر استاندارد، با فهرستی از نمونه‌های شواهد به پایان می‌رسد. این

نمونه‌ها نه الزام و نه تنها راه برای بازنمود انطباق‌اند؛ بلکه، برای کمک به واحدهای حسابرسی داخلی جهت آمادگی پیرامون ارائه‌ی شواهد بازنمودی (رعایت استانداردها) در سنجش‌های کیفیت هستند. استانداردها از اصطلاحات خاصی استفاده کرده که تعریف آن‌ها در «واژه‌نامه» ارائه شده است. برای درک و پیاده‌سازی صحیح استانداردها، فهم و انطباق‌دهی این معانی خاص و کاربرست هر یک از اصطلاحات، مطابق توصیف واژه‌نامه، ضروری است.

بازنمود انطباق با استانداردها

بخش‌های «الزام‌ها»، «ملاحظات اجرا» و «نمونه‌هایی از شواهد انطباق»، برای کمک به حسابرسان داخلی جهت هم‌راستایی با استانداردها طراحی شده‌اند. اگرچه انطباق با الزام‌ها مورد انتظار بوده، اما گاهی حسابرسان داخلی به‌رغم دستیابی به هدف استاندارد، شاید نتوانند با این الزام‌ها مطابقت داشته باشند. وضعیت‌های نیازمند تعدیل احتمالی، اغلب به محدودیت منابع یا جنبه‌های خاص یک بخش، صنعت و/یا حوزه‌ی قضایی^۱ مربوط می‌شوند. در این وضعیت‌های استثنایی، باید اقدامات جایگزینی برای تحقق هدف استاندارد مربوط صورت پذیرد. مدیر ارشد حسابرسی داخلی، مسئول مستندسازی و تبیین دلیل انحراف و اقدامات جایگزین صورت‌گرفته به اشخاص ذیصلاح است. الزام‌ها و اطلاعات مرتبط در «استاندارد ۴-۱: انطباق با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی» و «حوزه‌ی سوم: راهبری واحد

---

1. Jurisdiction

حسابرسی داخلی» همراه با اصول و استانداردهای خاص آن آمده است. بااینکه وضعیتهای ایجاب ضرورت تعدیل‌ها، بسیار متنوع‌تر از آن هستند که به فهرست در آیند، اما دو بخش همواره با چالش‌هایی روبه‌رو هستند: «واحدهای حسابرسی داخلی کوچک» و «واحدهای حسابرسی داخلی در بخش عمومی».

کاربرد در واحدهای حسابرسی داخلی کوچک

توانایی واحد حسابرسی داخلی در انطباق کامل با استانداردها می‌تواند تحت تاثیر اندازه‌ی واحد یا اندازه‌ی سازمان قرار گیرد. با وجود محدودیت در منابع، انجام برخی وظایف می‌تواند چالش‌انگیز شود. علاوه بر این، اگر واحد حسابرسی داخلی فقط از یک عضو تشکیل شده باشد، اجرای مناسب برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت نیازمند دریافت کمک از خارج واحد حسابرسی داخلی خواهد بود (به «استانداردهای ۱۰-۱۰۱. مدیریت منابع مالی»، «۱۰۱۲. سنجش کیفیت درون‌سازمانی» و «۱۰۱۲-۳. نظارت و بهبود عملکرد پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

کاربرد در بخش عمومی

بااینکه استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی بر تمام واحدهای حسابرسی داخلی مترتب‌اند، حساب‌رسان داخلی بخش عمومی در محیطی سیاسی، تحت ساختارهای راهبردی، سازمانی و بودجه‌ای کار می‌کنند که شاید با ساختارهای بخش خصوصی متفاوت باشد. ماهیت این ساختارها و شرایط، می‌تواند تحت تاثیر حوزه‌ی قضایی و سطحی در دولت قرار گیرد که واحد حسابرسی داخلی در آن فعالیت دارد. علاوه بر این، برخی از اصطلاحات مورد

استفاده در بخش عمومی با اصطلاحات بخش خصوصی تفاوت دارد. این تفاوت‌ها می‌تواند بر نحوه‌ی کاربرست استانداردها توسط واحدهای حسابرسی داخلی بخش عمومی تاثیر بگذارد. بخش «کاربست استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی در بخش عمومی» که از «حوزه‌ی پنجم: اجرای خدمات حسابرسی داخلی» پیروی می‌کند، راهبردهایی را برای انطباق با استانداردها تحت وضعیت‌ها و شرایط منحصربه‌فرد حسابرسی داخلی در بخش عمومی فراهم می‌آورد.

واژه‌نامه (به‌ترتیب حروف انگلیسی)

فعالیت مورد بررسی (Activity Under Review) - موضوع یک پروژه‌ی حسابرسی داخلی. به‌عنوان مثال: یک حوزه، واحد گزارشگر (سازمان)، عملیات، واحد، فرایند یا سیستم.

خدمات مشورتی (Advisory Services) - خدماتی که از طریق آن، حسابرسان داخلی بدون اطمینان‌بخشی یا پذیرش مسئولیت مدیریت، به ذینفعان سازمان مشورت می‌دهند. ماهیت و دامنه‌ی خدمات مشورتی در توافق با ذینفعان تعیین می‌شود. به‌عنوان نمونه: ارائه‌ی مشورت در مورد «طراحی و اجرای دستورالعمل‌ها، فرایندها، سیستم‌ها و محصولات جدید»، «ارائه‌ی خدمات دادگاهی»، «کارآموزی^۱» و «تسهیل بحث درباره‌ی ریسک‌ها و کنترل‌ها». خدمات مشورتی، با عنوان «خدمات مشاوره‌ای» نیز شناخته می‌شوند.

---

۱. Training - در سراسر متن این کتاب، از معادل «کارآموزی» برای این واژه جهت ایجاد تمایز آن با «Education» (معادل آموزش) استفاده شده است. در «کارآموزی»، هدف، یادگیری مهارت‌هایی مشخص برای انجام کارهایی معین است؛ درحالی‌که «آموزش» اهداف و دامنه گسترده‌تری داشته و اغلب بر مهارت مشخصی تمرکز ندارد.

اطمینان‌بخشی (Assurance) - اظهارنظری با هدف افزایش اعتماد ذینفعان به فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان در مورد مسئله، شرایط، موضوع یا فعالیت مورد بررسی، در مقایسه با معیارهای تعیین‌شده است.

خدمات اطمینان‌بخشی (Assurance Services) - خدماتی که حسابرسان داخلی از طریق آن، سنجش‌های بی‌طرفانه‌ای را برای اطمینان‌بخشی انجام می‌دهند. برای نمونه: پروژه‌های حسابرسی رعایت، مالی، عملیاتی/عملکرد و فناوری. متناسب با ماهیت، زمان‌بندی و گستره‌ی رویه‌های اجراشده، اطمینان‌بخشی حسابرسان داخلی می‌تواند محدود یا منطقی باشد.

هیئت (Board) - بالاترین سطح مسئول راهبری، مانند:

- هیئت‌مدیره؛
- کمیته‌ی حسابرسی؛
- هیئت نظارت یا امنا؛
- گروهی از مقامات منتخب یا منصوبان سیاسی؛ و،
- اعضای دیگر دارای اختیار راهبری واحدهای مرتبط.

در سازمان‌های دارای بیش از یک مجموعه‌ی راهبری، «هیئت» به مجموعه یا مجموعه‌هایی اطلاق می‌شود که اختیارها، نقش و مسئولیت‌های مقتضی حسابرسی داخلی را تعیین می‌کنند.

اگر هیچ‌یک از موارد بالا وجود نداشته باشد، «هیئت» به گروه یا شخصی اشاره دارد که به‌عنوان بالاترین سطح راهبری سازمان عمل می‌کند. به‌عنوان مثال: رئیس سازمان و مدیریت ارشد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی (Chief Audit Executive) - نقش
رهبری که مسئولیت مدیریت اثربخش تمام جنبه‌های واحد حسابرسی داخلی و حصول اطمینان از کیفیت خدمات حسابرسی داخلی در انطباق با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی را بر عهده دارد. عنوان شغلی و/یا مسئولیت‌های خاص آن شاید در سازمان‌های مختلف، متفاوت باشد.

شایستگی (Competency) - دانش، مهارت‌ها و توانایی‌ها.

انطباق (Compliance) - پایبندی به قوانین، مقررات، قراردادهای، دستورالعمل‌ها، رویه‌های اجرایی و سایر الزام‌ها.

تضاد منافع (Conflict of Interest) - موقعیت، فعالیت یا رابطه‌ای که می‌تواند بر توانایی حسابرس داخلی برای انجام قضاوت حرفه‌ای بی‌طرفانه یا انجام بی‌طرفانه مسئولیت‌ها، تاثیر واقعی یا ظاهری داشته باشد.

کنترل (Control) - هر اقدامی که توسط مدیریت، هیئت و سایر اشخاص برای مدیریت ریسک و افزایش حصول اهداف قابل دستیابی و اهداف نهایی^۱ تعیین شده، انجام می‌گیرد.

فرایندهای کنترلی (Control Processes) - دستورالعمل‌ها، رویه‌های اجرایی و فعالیت‌هایی که پیرامون مدیریت ریسک‌ها در محدوده‌ی سطح ریسک قابل تحمل برای سازمان، طراحی و اجرا می‌شوند.

---

۱. برای سه واژه «Purpose»، «Objective(s)» و «Goal(s)»، به ترتیب، معادل‌های «هدف»، «هدف/اهداف قابل دستیابی»، «هدف/اهداف نهایی» به کار گرفته شده است.

معیارها (Criteria) - مشخصه‌های وضعیت مطلوب فعالیت مورد بررسی در یک پروژه‌ی حسابرسی (که «معیارهای ارزیابی» نیز خوانده می‌شود).

پروژه‌ی حسابرسی^۱ (Engagement) - کار محوله یا پروژه‌ی مشخص، شامل وظایف یا فعالیت‌های متعددی که برای حصول مجموعه‌ی معینی از اهداف قابل دستیابی مرتبط، طراحی شده است. همچنین، به «خدمات اطمینان‌بخشی» و «خدمات مشورتی» مراجعه کنید.

نتیجه‌گیری پروژه‌ی حسابرسی (Engagement Conclusion) - قضاوت حرفه‌ای حسابرسان داخلی پیرامون یافته‌های پروژه‌ی حسابرسی وقتی به‌صورت تجمیعی در نظر گرفته می‌شوند. نتیجه‌گیری پروژه‌ی حسابرسی، باید عملکرد رضایت‌بخش (مطلوب) یا غیررضایت‌بخش (نامطلوب) را مشخص کند.

اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی (Engagement Objectives) - گزاره‌هایی که هدف پروژه‌ی حسابرسی را بیان کرده و اهداف نهایی قابل حصول را توصیف می‌کنند.

برنامه‌ریزی پروژه‌ی حسابرسی (Engagement Planning) - فرایندی که حسابرسان داخلی طی آن اطلاعات را جمع‌آوری، ریسک‌های مربوط به فعالیت مورد بررسی را ارزیابی و

---

۱. در تعاریف و استانداردها، از چهار واژه‌ی «Activity»، «Engagement»، «Work» و «Project» برای اشاره به جنبه‌های مختلف فعالیت حسابرسان داخلی استفاده شده است. جهت تمایزگذاری میان این چهار واژه، به ترتیب، معادل‌های «فعالیت»، «پروژه‌ی حسابرسی» (منظور پروژه‌ی حسابرسی داخلی)، «کار» و «پروژه» استفاده شده‌اند.

اولویت‌بندی، اهداف قابل دستیابی و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی را تعیین، معیارهای ارزیابی را شناسایی و برنامه‌ی کاری را تدوین می‌کنند.

نتایج پروژه‌ی حسابرسی (Engagement Results) - یافته‌ها و نتیجه‌گیری از پروژه‌ی حسابرسی. همچنین، نتایج کار حسابرسی می‌تواند شامل توصیه‌ها و/یا برنامه‌های اقدام عملی مورد توافق باشد.

سرپرست پروژه‌ی حسابرسی (Engagement Supervisor) - حسابرس داخلی مسئول سرپرستی پروژه‌ی حسابرسی داخلی که می‌تواند شامل کارآموزی و کمک به حسابرسان داخلی و همچنین، بررسی و تایید برنامه‌ی کار حسابرسی، کاربرگ‌ها، گزارش نهایی و عملکرد باشد. مدیر ارشد حسابرسی داخلی می‌تواند سرپرست پروژه‌ی حسابرسی بوده یا چنین مسئولیت‌هایی را تفویض کند.

برنامه‌ی کاری پروژه‌ی حسابرسی (Engagement Work Program) - سندی که وظایف لازم برای حصول اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی، «روش اجرای کار^۱» و ابزارهای مورد نیاز و حسابرسان داخلی تعیین‌شده برای انجام وظایف را مشخص می‌کند. برنامه‌ی کاری، مبتنی بر اطلاعات به‌دست‌آمده در طول برنامه‌ریزی پروژه‌ی حسابرسی است.

ارائه‌دهنده‌ی برون‌سازمانی خدمت (External Service Provider) - منابع خارج از سازمان که دانش، مهارت‌ها، تجربه

---

۱. به واژه‌ی «Methodologies» مراجعه شود.

و/یا ابزارهای مربوط را برای پشتیبانی از خدمات حسابرسی داخلی فراهم می‌کند.

یافته (Finding) - تشخیص وجود شکاف میان معیارهای ارزیابی و شرایط فعالیت مورد بررسی در یک پروژه‌ی حسابرسی. اصطلاحات دیگری مانند «مشاهده‌ها» نیز می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

تقلب (Fraud) - هر عمل عمدی که توسط افراد یا سازمان‌ها برای تامین منافع شخصی یا تجاری ناعادلانه یا غیرقانونی از طریق فریب‌کاری، اختفا، دغل‌کاری، سوء استفاده از دارایی‌ها یا اطلاعات، جعل یا نقض اعتماد انجام گیرد.

راهبری (Governance) - ترکیبی از فرایندها و ساختارهای اجراشده توسط هیئت برای اطلاع‌رسانی، هدایت، مدیریت و پایش فعالیت‌های سازمان در جهت نیل به اهداف قابل دستیابی خود است.

پیامد^۱ (Impact) - نتیجه یا اثر یک رویداد. این رویداد می‌تواند اثر مثبت یا منفی بر راهبرد یا اهداف قابل دستیابی کسب‌وکار واحد تجاری داشته باشد.

استقلال (Independence) - عاری‌بودن از شرایطی که می‌تواند به توانایی حسابرسی داخلی در انجام بی‌طرفانه‌ی مسئولیت‌های خود آسیب برساند.

---

۱. با توجه به تفاوت‌های معنایی، معادل‌های «پیامد»، «عواقب» و «اثر/تاثیر»، به‌ترتیب برای واژگان «Impact»، «Consequences» و «Effect» در نظر گرفته شده است.

ریسک ذاتی (Inherent Risk) - ترکیبی از مولفه‌های درون و برون‌سازمانی^۱ ریسک که در غیاب هرگونه اقدام مدیریتی وجود دارد.

درست‌کاری (Integrity) - رفتاری که مشخصه‌ی آن، پایبندی به اصول اخلاقی نظیر بازنمود صداقت و شجاعت حرفه‌ای برای اقدام براساس حقایق مرتبط است.

منشور حسابرسی داخلی (Internal Audit Charter) - مستندی رسمی که دربرگیرنده‌ی سند مأموریت حسابرسی داخلی، جایگاه سازمانی، روابط گزارشگری، دامنه‌ی کار، انواع خدمات و سایر مشخصه‌ها است.

واحد حسابرسی داخلی (Internal Audit Function) - فرد یا گروه حرفه‌ای که مسئول ارائه‌ی خدمات اطمینان‌بخشی و مشورتی به سازمان است.

سند مأموریت حسابرسی داخلی (Internal Audit Mandate) - اختیار، نقش و مسئولیت‌های واحد حسابرسی داخلی که می‌تواند توسط هیئت و/یا بر مبنای قوانین و مقررات به آن اعطا شود.

---

۱. از آن‌روی که دو واژه‌ی «External» و «Internal»، به‌ترتیب برای تبیین پدیده‌های «برون» و «درون» سازمان به کار رفته‌اند، در بیشتر موارد و متناسب با متن، از این دو معادل به‌جای عبارت‌های «خارجی» و «داخلی» استفاده شده است؛ ترجمه‌ی «حسابرسی داخلی/حسابرسی مستقل» (به‌دلیل استفاده‌ی تاریخی) از این قاعده مستثنی است.

راهنمای اجرای حسابرسی داخلی (Internal Audit Manual) -

مستندسازی مدیر ارشد حسابرسی داخلی از روش‌های اجرای کار (دستورالعمل‌ها، فرایندها و رویه‌های اجرایی) برای هدایت و جهت‌دهی به حسابرسان داخلی فعال در واحد حسابرسی داخلی است.

برنامه‌ی حسابرسی داخلی (Internal Audit Plan) - سند

تهیه‌شده توسط مدیر ارشد حسابرسی داخلی که براساس آن، پروژه‌های حسابرسی و سایر خدمات مورد انتظار از حسابرسی داخلی طی یک دوره‌ی معین را مشخص می‌کند. انتظار می‌رود این برنامه مبتنی بر ریسک و پویا بوده و منعکس‌کننده‌ی اصلاحات به‌موقع در واکنش به تغییرهای تاثیرگذار بر سازمان باشد.

حسابرسی داخلی (Internal Auditing) - خدمت اطمینان‌بخش

و مشورتی مستقل و بی‌طرفانه که با هدف ارزش‌افزایی و بهبود عملیات سازمان طراحی شده است. حسابرسی داخلی، به‌واسطه رویکردی نظام‌مند و ساختاریافته برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل، سازمان را در نیل به اهداف قابل دستیابی خود یاری می‌کند.

احتمال (Likelihood) - امکان وقوع یک رویداد معین.

می‌تواند/شاید (May) - در «ملاحظات اجرایی مندرج در

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی»، از عبارت «می‌تواند/شاید» برای توصیف رویه‌های اختیاری در اجرای الزام‌ها استفاده می‌شود.

روش‌های اجرای کار (Methodologies) - دستورالعمل‌ها، فرایندها و رویه‌های اجرایی که توسط مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای هدایت این واحد و افزایش اثربخشی آن ایجاد می‌شود.

باید (Must) - استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی از کلمه‌ی «باید» برای تاکید بر یک «الزام بدون قیدوشرط» استفاده می‌کنند.

بی‌طرفی (Objectivity) - نگرش ذهنی بی‌طرفانه که به حسابرسان داخلی اجازه می‌دهد قضاوت حرفه‌ای داشته، مسئولیت‌های خود را به سرانجام رسانده و بدون مصالحه، به «هدف حسابرسی داخلی» دست یابند.

برون‌سپاری (Outsourcing) - انعقاد قرارداد با ارائه‌دهنده‌ی مستقل برون‌سازمانی خدمات حسابرسی داخلی. اگرچه برون‌سپاری کامل به برون‌سپاری کل واحد حسابرسی داخلی اشاره دارد، اما در برون‌سپاری جزئی (که «هم‌سپاری» نیز گفته می‌شود)، تنها بخشی از خدمات برون‌سپاری می‌شود.

به‌صورت دوره‌ای (Periodically) - در فواصل زمانی منظم، بسته به نیازهای سازمان از جمله نیازهای واحد حسابرسی داخلی.

تردید حرفه‌ای (Professional Skepticism) - زیرسوال‌بردن و ارزیابی نقادانه‌ی قابلیت اتکای اطلاعات.

بخش عمومی (Public Sector) - دولت‌ها و تمام سازمان‌ها، شرکت‌ها و نهادهای تحت کنترل دولت یا دارای بودجه‌ی دولتی

که برنامه‌ها، کالاها یا خدماتی را به مردم ارائه می‌کنند.

برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت (Quality Assurance and Improvement Program) - برنامه‌ای که توسط مدیر ارشد حسابرسی داخلی به منظور ارزیابی و حصول اطمینان از انطباق واحد حسابرسی داخلی با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی، حصول اهداف قابل دستیابی عملکردی و پیگیری بهبود مستمر تدوین می‌شود. این برنامه، دربرگیرنده‌ی سنجش‌های درون و برون‌سازمانی است.

ریسک باقیمانده (Residual Risk) - بخشی از ریسک ذاتی که پس از اجرای اقدامات مدیریتی باقی می‌ماند.

نتایج خدمات حسابرسی داخلی (Results of Internal Audit) - برون‌دادها مانند نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی، مضامین (مانند رویه‌های اثربخش یا علل ریشه‌ای)، و نتیجه‌گیری‌های صورت‌گرفته در سطح واحد تجاری یا سازمان.

ریسک (Risk) - تاثیر مثبت یا منفی عدم قطعیت بر اهداف قابل دستیابی.

ماتریس ریسک و کنترل (Risk and Control Matrix) - ابزاری که عملکرد حسابرسی داخلی را تسهیل می‌کند. این ماتریس اغلب اهداف قابل دستیابی کسب‌وکار، ریسک‌ها، فرایندهای کنترلی و اطلاعات کلیدی را برای پشتیبانی از فرایند حسابرسی داخلی به هم مرتبط می‌سازد.

سطح تمایل به پذیرش ریسک (Risk Appetite) - انواع و میزان

ریسکی که یک سازمان در راستای پیگیری راهبردها و اهداف قابل دستیابی خود مایل به پذیرش آن است.

سنجش ریسک^۱ (Risk Assessment) - شناسایی و تجزیه و تحلیل ریسک‌های مرتبط با تحقق اهداف قابل دستیابی سازمان. اهمیت ریسک‌ها به‌طور معمول از لحاظ پیامد و احتمال وقوع آن‌ها ارزیابی می‌شود.

مدیریت ریسک (Risk Management) - فرایند شناسایی، ارزیابی، مدیریت و کنترل رویدادها یا موقعیت‌های بالقوه برای اطمینان‌بخشی معقول در مورد دستیابی به اهداف سازمان.

تحمل ریسک (Risk Tolerance) - انحراف‌های قابل پذیرش در عملکرد، پیرامون نیل به اهداف قابل دستیابی.

علت ریشه‌ای (Root Cause) - مسئله‌ی اصلی یا دلیل زیربنایی تفاوت میان معیارها و شرایط فعالیت مورد بررسی.

مدیریت ارشد (Senior Management) - بالاترین سطح مدیریت اجرایی سازمان که در نهایت، به هیئت در قبال اجرای تصمیم‌های راهبردی سازمان پاسخ‌گو بوده و اغلب، گروهی از افراد شامل مدیرعامل یا رئیس سازمان را در بر می‌گیرد.

انتظار می‌رود (Should) - در ملاحظات اجرایی استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی، از عبارت «انتظار می‌رود» برای توصیف رویه‌های برجسته غیراجباری استفاده می‌شود.

---

۱. از «سنجش» و «ارزیابی»، به ترتیب، در برابر «Assessment» و «Evaluation» استفاده شده است.

اهمیت (Significance) - اهمیت نسبی یک موضوع در بستر مورد نظر شامل عوامل کمی و کیفی مانند بزرگی، ماهیت، ارتباط و پیامد آن. قضاوت حرفه‌ای به حسابرسان داخلی پیرامون ارزیابی اهمیت موضوع‌ها در بستر اهداف قابل دستیابی مربوط، کمک می‌کند.

ذینفع/ذی‌اثر (Stakeholder) - اشخاص دارای منافع مستقیم یا غیرمستقیم در فعالیت‌ها و نتایج سازمان. ذینفعان می‌توانند شامل هیئت، مدیریت، کارکنان، مشتریان، فروشندگان، سهام‌داران، نهادهای نظارتی، موسسه‌های مالی، حسابرسان مستقل، عموم مردم و سایرین باشند.

کاربرگ‌ها (Workpapers) - مستندات کار حسابرسی داخلی انجام‌شده در زمان برنامه‌ریزی و اجرای آن. مستندسازی، اطلاعات پشتیبان درباره‌ی یافته‌ها و نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی را فراهم می‌کند.

حوزه‌ی اول: هدف حسابرسی داخلی

بیانیه‌ی هدف، به حسابرسان داخلی و ذینفعان در درک و بیان ارزش حسابرسی داخلی کمک می‌کند.

بیانیه‌ی هدف

حسابرسی داخلی از طریق ارائه‌ی اطمینان‌بخشی،

مشورت، آگاهی‌بخشی و آینده‌نگری مستقلانه، مبتنی بر ریسک و بی‌طرفانه به هیئت و مدیریت، سازمان را برای ایجاد، حفظ و ارتقای ارزش، توانمند می‌سازد.

حسابرسی داخلی موارد زیر در سازمان را بهبود می‌بخشد:

- تحقق موفقیت‌آمیز اهداف قابل دستیابی؛
- فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل؛

- تصمیم‌گیری و نظارت؛
- شهرت و اعتبار سازمان نزد ذینفعان آن؛ و،
- توانایی خدمت به منافع عمومی.

حسابرسی داخلی زمانی بیشترین اثربخشی را دارد که:

- توسط افراد حرفه‌ای و در انطباق با «استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی» ای اجرا شود که هم‌راستا با منافع عمومی تدوین شده باشد.
- واحد حسابرسی داخلی دارای جایگاه مستقل و مسئولیت پاسخ‌گویی مستقیم به هیئت باشد.
- حسابرسان داخلی عاری از هرگونه نفوذ ناروا بوده و متعهد به اجرای سنجش‌های بی‌طرفانه باشند.

حوزه‌ی دوم: اخلاق و حرفه‌ای‌گری

اصول و استانداردهای
مندرج در حوزه‌ی اخلاق
و حرفه‌ای‌گری
استانداردهای جهانی
حسابرسی داخلی،
جایگزین آیین رفتار
حرفه‌ای سابق انجمن
بین‌المللی حسابرسان
داخلی شده و
انتظاراتی رفتاری

حسابرسان داخلی حرفه‌ای از جمله مدیران ارشد حسابرسی داخلی، سایر افراد و هر سازمان ارائه‌کننده‌ی خدمات حسابرسی داخلی را مشخص می‌کند. انطباق با این اصول و استانداردها، القاگر اعتماد به حرفه‌ی حسابرسی داخلی بوده، فرهنگ اخلاقی در واحد حسابرسی داخلی را به‌وجود آورده و مبنایی برای اتکا به کار و قضاوت حسابرسان داخلی فراهم می‌سازد.

تمامی حسابرسان داخلی موظف به رعایت استانداردهای اخلاق و حرفه‌ای‌گری هستند. اگر تبعیت از سایر قوانین اخلاقی، رفتاری و حرفه‌ای (برای مثال، برقرارشده از جانب سازمان) توسط حسابرسان داخلی مورد انتظار باشد، انطباق با اصول و استانداردهای رفتار حرفه‌ای مندرج در این بخش نیز همچنان ضرورت دارد. در حقیقت، عدم اشاره به یک رفتار خاص در این اصول و استانداردها، مانع از فقدان اعتبار و عدم پذیرش آن نخواهد بود.

باینکه حسابرسان داخلی، خود مسئول رعایت اصول و استانداردهای حوزه‌ی اخلاق و حرفه‌گرایی هستند، از مدیر ارشد حسابرسی داخلی انتظار می‌رود با فراهم‌سازی فرصت‌هایی برای کارآموزی و راهنمایی، از این انطباق پشتیبانی و آن را ترویج کند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی شاید اقدام به تفویض مسئولیت‌های خاصی برای مدیریت تطبیق کند؛ اما پاسخ‌گویی در قبال اخلاق و حرفه‌ای‌گری واحد حسابرسی داخلی [در نهایت] بر عهده‌ی وی است.

اصل ۱. درست‌کاری را به نمایش بگذارید.^۱

حسابرسان داخلی در کار و رفتار خود، درست‌کاری را به نمایش می‌گذارند.

درست‌کاری، رفتاری با مشخصه‌ی پایبندی به اصول اخلاقی (فردی و گروهی)، شامل بازنمود صداقت و شجاعت در رفتار بر پایه‌ی

---

۱. اصل بازنمود درست‌کاری

حقایق، حتی در زمان مواجهه با فشار یا عواقب فردی یا سازمانی نامطلوب است. به بیانی ساده، از حسابرسان داخلی انتظار می‌رود حقایق را بیان کرده و کار درست را انجام دهند، حتی در زمانی که این امر آسان نبوده یا دشوار باشد.

درست‌کاری، مبنایی برای دیگر اصول اخلاقی و حرفه‌ای‌گری بوده که دربرگیرنده‌ی بی‌طرفی، شایستگی، مراقبت حرفه‌ای و محرمانگی است. درست‌کاری حسابرسان داخلی برای ایجاد اعتماد و کسب احترام ضروری است.

استاندارد ۱-۱. صداقت و شجاعت حرفه‌ای

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید کار خود را با صداقت و شجاعت حرفه‌ای انجام دهند.

حسابرسان داخلی در تمام روابط و ارتباطات حرفه‌ای خود، حتی هنگام ابراز تردید یا ارائه‌ی دیدگاه مخالف، باید صادق، دقیق، شفاف، صریح و مودب باشند. حسابرسان داخلی نباید اظهارات نادرست، همراه‌کننده یا فریبنده داشته و یافته‌ها یا سایر اطلاعات مرتبط را از گزارش‌ها حذف یا پنهان کنند. حسابرسان داخلی باید اقدام به افشای تمامی حقایق بااهمیت شناسایی شده‌ای کنند که در صورت عدم افشا، می‌تواند بر توانایی سازمان برای تصمیم‌گیری آگاهانه تاثیر گذارد.

حسابرسان داخلی باید با برقراری ارتباط صادقانه و انجام عمل صحیح، حتی هنگام مواجهه با دوراهی‌ها و موقعیت‌های^۱ دشوار، از خود شجاعت حرفه‌ای نشان دهند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید محیط کاری‌ای را ایجاد کند که در آن، حسابرسان داخلی هنگام بیان نتایج قابل دفاع و مبتنی بر شواهد خود درباره‌ی پروژه‌ی حسابرسی، چه مطلوب و چه نامطلوب، احساس پشتیبانی کنند.

استاندارد ۱-۲. انتظارات اخلاقی سازمان

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید انتظارات قانونی و به‌جای سازمان را درک کرده، محترم شمرده، برآورده ساخته و در ترویج آن نقش داشته باشند. همچنین، آنان باید از توانایی تشخیص رفتار مغایر با این انتظارات برخوردار باشند.

حسابرسان داخلی باید فرهنگی مبتنی بر اخلاق را در سازمان تشویق و ترویج کنند. حسابرسان داخلی در صورت مشاهده‌ی رفتار مغایر با انتظارات اخلاقی سازمان، باید نگرانی خود را طبق دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی مرتبط گزارش کنند.

---

۱. استانداردها برای تفاوت‌گذاری در انتقال مفاهیم، از سه واژه‌ی «Condition»، «Circumstance» و «Situation» استفاده کرده‌اند. معادل‌های به کار گرفته شده در ترجمه این سه واژه به ترتیب عبارتند از: «شرط»، «وضعیت»، «موقعیت».

استاندارد ۳-۱. رفتار قانونی و اخلاقی

الزامها

حسابرسان داخلی نباید در هیچ‌گونه فعالیت غیرقانونی، بی‌اعتبارکننده‌ی سازمان یا حرفه‌ی حسابرسی داخلی یا آسیب‌رسان به سازمان یا کارکنان آن، مشارکت داشته یا بخشی از آن باشند.

حسابرسان داخلی باید قوانین و ضوابط/مقررات مربوط به صنعت و حوزه‌های قضایی محل فعالیت سازمان، شامل افشای اطلاعات طبق الزامها را درک کرده و از آنها پیروی کنند.

حسابرسان داخلی در صورت شناسایی نقض قوانین و مقررات، باید این رویدادها را طبق قوانین، مقررات، دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی مرتبط، به افراد یا نهادهای دارای صلاحیت برای انجام اقدام مناسب گزارش دهند.

اصل ۲. بی‌طرفی را حفظ کنید^۱.

حسابرسان داخلی هنگام اجرای خدمات حسابرسی داخلی و اتخاذ تصمیم، نگرش غیرمغرضانه و عاری از سوگیری را حفظ می‌کنند.

بی‌طرفی، نگرش ذهنی عاری از سوگیری است که اجازه‌ی انجام قضاوت‌های حرفه‌ای، ایفای مسئولیت‌ها و دستیابی بدون مصالحه به «هدف حسابرسی داخلی» را برای حسابرسان داخلی

۱. اصل حفظ بی‌طرفی

فرآهم می‌سازد. واحد حسابرسی داخلی مستقل، از توانایی حسابرسان داخلی برای حفظ بی‌طرفی خود پشتیبانی می‌کند.

استاندارد ۱-۲. بی‌طرفی فردی

الزامها

حسابرسان داخلی هنگام اجرای تمام جنبه‌های خدمات حسابرسی داخلی، باید بی‌طرفی حرفه‌ای خود را حفظ کنند. بی‌طرفی حرفه‌ای، حسابرسان داخلی را ملزم به کار بست قالب ذهنی بی‌طرفانه و عاری از سوگیری و قضاوت براساس سنجش‌های متوازن از منظر تمامی شرایط مرتبط می‌کند.

حسابرسان داخلی باید از سوگیری‌های بالقوه آگاه بوده و آن‌ها را مدیریت کنند.

استاندارد ۲-۲. حفاظت از بی‌طرفی

الزامها

حسابرسان داخلی باید موارد نقض واقعی، بالقوه و ادراکی خدشه در بی‌طرفی را تشخیص داده و از آن اجتناب کرده یا آن را کاهش دهند.

حسابرسان داخلی نباید هیچ چیز مشهود یا نامشهودی مانند هدیه، پاداش یا لطفی را بپذیرند که می‌تواند بی‌طرفی آن‌ها را به گونه‌ای واقعی یا ظاهری خدشه دار کند.

حسابرسان داخلی باید از تضاد منافع پرهیز کرده و نباید تحت تاثیر منافع خود یا دیگران، از جمله مدیریت ارشد یا افراد

برخوردار از جایگاه مقتدرانه یا فضای سیاسی و سایر جنبه‌های محیط پیرامون خود قرار گیرند.

هنگام اجرای خدمات حسابرسی داخلی:

- حسابرسان داخلی باید از ارزیابی فعالیت‌های خاصی خودداری کنند که پیش‌تر، مسئول آن بوده‌اند. اگر حسابرس داخلی در خصوص فعالیتی که طی دوازده ماه گذشته مسئولیت آن را بر عهده داشته، خدمات اطمینان‌بخشی ارائه دهد، بی‌طرفی وی خدشه‌دار خواهد شد.
- اگر واحد حسابرسی داخلی به ارائه‌ی خدمات اطمینان‌بخشی درباره‌ی موضوعی بپردازد که از قبل، خدمات مشورتی در خصوص آن انجام داده، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اطمینان حاصل کند ماهیت خدمات مشورتی به بی‌طرفی خدشه وارد نساخته، و منابع لازم را به‌نحوی اختصاص دهد که بی‌طرفی فردی حسابرسان مدیریت شود. انجام کار اطمینان‌بخشی برای واحدهایی که مدیر ارشد حسابرسی داخلی مسئولیت آن‌ها را بر عهده دارد باید توسط شخص مستقل خارج از واحد حسابرسی داخلی مورد نظارت قرار گیرد.
- حسابرسان داخلی در صورت ارائه‌ی خدمات مشورتی به فعالیت‌هایی که در گذشته مسئولیت آن‌ها را بر عهده داشته‌اند، باید قبل از پذیرش کار، آسیب‌های احتمالی را برای طرف درخواست‌کننده‌ی خدمات افشا کنند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید روش اجرای کار رهگیری موارد نقض بی‌طرفی را ایجاد کند. حسابرسان داخلی باید پیرامون این

موارد گفت‌وگو کرده و اقدامات مناسب را براساس روش‌های اجرای کار مربوط، اتخاذ کنند.

استاندارد ۲-۳. افشای خدشه در بی‌طرفی

الزام‌ها

اگر بی‌طرفی به‌صورت واقعی یا ظاهری دچار خدشه شود، جزئیات آن باید بلافاصله برای اشخاص ذیصلاح افشا شود.

حسابرسان داخلی درصورت آگاهی از عوامل احتمالی خدشه در بی‌طرفی خود، باید این خدشه را نزد مدیر ارشد حسابرسی داخلی یا سرپرست تعیین‌شده افشا کنند. اگر به تشخیص مدیر ارشد حسابرسی داخلی، خدشه در بی‌طرفی بر توان حسابرس داخلی در اجرای بی‌طرفانه وظایف تاثیر بگذارد، وی باید این خدشه را با مدیریت فعالیت مورد بررسی، هیئت و/یا مدیریت ارشد در میان گذاشته و اقدامات مناسب برای حل و فصل این موقعیت را اتخاذ کند.

اگر موارد خدشه‌ی موثر بر قابلیت اتکای واقعی یا ظاهری پیرامون یافته‌ها، توصیه‌ها و/یا نتیجه‌گیری‌ها، پس از اتمام پروژه‌ای کشف شود، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید در خصوص آن با مدیریت فعالیت مورد بررسی، هیئت و/یا دیگر ذینفعان متاثر، به گفت‌وگو پرداخته و اقدامات مناسب برای حل و فصل این وضعیت را انجام دهد (همچنین، به استاندارد «۱۱-۴. خطاها و از قلم‌افتادگی‌ها» رجوع کنید).

اگر بی‌طرفی مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌صورت واقعی یا

ظاهری دچار خدشه شود، وی باید این موضوع را نزد هیئت افشا کند (همچنین، به استاندارد «۱-۷. استقلال سازمانی» رجوع کنید).

اصل ۳. شایستگی را به نمایش بگذارید^۱.

حسابرسان داخلی دانش، مهارت‌ها و توانایی‌های لازم برای انجام موفقیت‌آمیز نقش‌ها و مسئولیت‌های خود را به کار می‌گیرند.

بازنمود شایستگی، مستلزم توسعه و به‌کارگیری دانش، مهارت‌ها و توانایی‌های لازم برای ارائه‌ی خدمات حسابرسی داخلی است. به‌دلیل ارائه‌ی طیف متنوعی از خدمات توسط حسابرسان داخلی، شایستگی‌های مورد نیاز هر حسابرس داخلی متفاوت است. حسابرسان داخلی، علاوه بر برخورداری یا کسب شایستگی‌های لازم برای ارائه‌ی خدمات، اثربخشی و کیفیت خدمات را از طریق پیگیری توسعه‌ی حرفه‌ای بهبود می‌بخشند.

استاندارد ۱-۳. شایستگی

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید از شایستگی‌های لازم برای انجام موفقیت‌آمیز مسئولیت‌های خود برخوردار بوده یا آن را به‌دست آورند. شایستگی‌های مورد نیاز شامل دانش، مهارت‌ها و توانایی‌های مناسب موقعیت شغلی و مسئولیت‌های متناسب با

---

۱. اصل بازنمود شایستگی

سطح تجربه‌ی فرد است. حسابرسان داخلی باید از دانشی پیرامون استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی برخوردار بوده یا آن را توسعه دهند.

حسابرسان داخلی باید تنها در خدماتی مشارکت کنند که شایستگی‌های لازم برای انجام آن را داشته یا می‌توانند به‌دست آورند.

هر حسابرس داخلی، مسئول توسعه‌ی مستمر و به‌کارگیری شایستگی‌های لازم برای انجام مسئولیت‌های حرفه‌ای خود است. علاوه بر این، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اطمینان یابد واحد حسابرسی داخلی در مجموع، از شایستگی‌های لازم برای انجام خدمات حسابرسی داخلی مشروح در منشور حسابرسی داخلی برخوردار بوده یا باید آن‌ها را کسب کند (همچنین، به «استاندارد ۲-۷. صلاحیت‌های مدیر ارشد حسابرسی داخلی» و «استاندارد ۲-۱۰. مدیریت منابع انسانی» مراجعه کنید).

استاندارد ۲-۳. توسعه‌ی حرفه‌ای مستمر

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید شایستگی‌های خود برای بهبود اثربخشی و کیفیت خدمات حسابرسی داخلی را حفظ کرده و به‌طور مستمر، توسعه دهند. حسابرسان داخلی باید توسعه‌ی حرفه‌ای مستمر شامل آموزش و کارآموزی را دنبال کنند. حسابرسان داخلی دارای گواهینامه‌های حرفه‌ای باید از دستورالعمل‌های آموزش حرفه‌ای مستمر پیروی کرده و الزام‌های مربوط به گواهینامه‌های خود را

برآورده سازند.

اصل ۴. مراقبت حرفه‌ای را به کار گیرید.^۱

حسابرسان داخلی در برنامه‌ریزی و اجرای خدمات حسابرسی داخلی، مراقبت حرفه‌ای را به کار می‌گیرند.

استانداردهای دربرگیرنده‌ی کاربست مراقبت حرفه‌ای، موارد زیر را الزام می‌دارند:

- انطباق با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی.
- درنظرآوری ماهیت، شرایط و الزام‌های کار مورد اجرا.
- به‌کارگیری تردید حرفه‌ای برای سنجش و ارزیابی نقادانه‌ی اطلاعات.

مراقبت حرفه‌ای مستلزم برنامه‌ریزی و اجرای خدمات حسابرسی داخلی با دقت، قضاوت و تردید، توسط حسابرسان داخلی محتاط و باصلاحیت است. حسابرسان داخلی هنگام کاربست مراقبت حرفه‌ای، در راستای منافع دریافت‌کنندگان خدمات حسابرسی داخلی کار می‌کنند، اما انتظار لغزش‌ناپذیری از ایشان وجود ندارد.

---

۱. اصل کاربست مراقبت حرفه‌ای

استاندارد ۴-۱. انطباق با استانداردهای جهانی حسابرسی

داخلی

الزامها

حسابرسان داخلی باید خدمات حسابرسی داخلی را مطابق با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی برنامه‌ریزی و اجرا کنند.

روش‌های اجرای کار واحد حسابرسی داخلی باید در انطباق با «استانداردها»، ایجاد، مستند و نگهداری شوند. حسابرسان داخلی هنگام برنامه‌ریزی و اجرای خدمات حسابرسی داخلی و گزارش نتایج، باید از استانداردها و روش‌های اجرای کار واحد حسابرسی داخلی پیروی کنند.

اگر «استانداردها»، همراه با الزام‌های منتشرشده توسط سایر نهادهای دارای صلاحیت مورد استفاده قرار گیرند، در صورت لزوم، باید در گزارش‌های حسابرسی داخلی به استفاده از سایر الزام‌ها نیز اشاره شود.

اگر قوانین یا مقررات، حسابرسان داخلی یا واحد حسابرسی داخلی را از انطباق با بخشی از استانداردها منع کند، رعایت انطباق با سایر بخش‌های استاندارد الزامی بوده و افشای مناسب در این زمینه باید صورت گیرد.

در صورت عدم توانایی حسابرسان داخلی به انطباق با یک الزام، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید توصیفی از وضعیت، اقدامات جایگزین انجام‌شده، پیامد اقدامات و منطق آن‌ها را مستند و اطلاع‌رسانی کند. الزام‌های مربوط به افشای عدم انطباق با

استانداردها در «استاندارد ۸-۳. کیفیت»، «استاندارد ۱۲-۱. سنجش کیفیت درون‌سازمانی»، و «استاندارد ۱۵-۱. اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی» تشریح شده است.

استاندارد ۴-۲. مراقبت حرفه‌ای

الزامها

حسابرسان داخلی باید از طریق ارزیابی ماهیت، وضعیت‌ها و الزام‌های خدمات قابل ارائه، مراقبت حرفه‌ای را به کار گیرند؛ از جمله:

- راهبرد و اهداف قابل دستیابی سازمان.
- منافع دریافت‌کنندگان خدمات حسابرسی داخلی و سایر ذینفعان.
- کفایت و اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل.
- بهای تمام‌شده نسبت به مزایای بالقوه خدمات حسابرسی داخلی مورد اجرا.
- محدوده و به‌موقع‌بودن تلاش مورد نیاز برای دستیابی به اهداف قابل دستیابی کار حسابرسی.
- پیچیدگی، اهمیت یا تاثیر نسبی ریسک‌های فعالیت مورد بررسی.
- احتمال خطای بااهمیت، تقلب، عدم انطباق و سایر ریسک‌های دارای تاثیر احتمالی بر اهداف قابل دستیابی، عملیات یا منابع.
- استفاده از فنون، ابزارها و فناوری‌های مناسب.

استاندارد ۳-۴. تردید حرفه‌ای

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید هنگام برنامه‌ریزی و اجرای خدمات حسابرسی داخلی، تردید حرفه‌ای را به کار گیرند. به‌منظور به‌کارگیری تردید حرفه‌ای، حسابرسان داخلی باید:

- نگرشی کنجکاوانه داشته باشند.
- قابلیت اتکای اطلاعات را به‌صورت نقادانه مورد ارزیابی قرار دهند.
- هنگام طرح نگرانی‌ها و پرسش در مورد اطلاعات متناقض، صریح و صادق باشند.
- برای قضاوت در مورد اطلاعات و اظهارنظرهای ناقص، متناقض، نادرست یا گمراه‌کننده، شواهد اضافی را جویا شوند.

اصل ۵. محرمانگی را حفظ کنید^۱.

حسابرسان داخلی از اطلاعات به‌درستی استفاده و حفاظت می‌کنند.

از آن‌روی که حسابرسان داخلی دسترسی نامحدودی به داده‌ها، سوابق و سایر اطلاعات لازم برای اجرای موارد مندرج در سند مأموریت حسابرسی داخلی دارند، اغلب اطلاعات محرمانه، خصوصی و/یا مدارک شناسایی فردی را دریافت می‌کنند (به «اصل ۶. اختیاریافته از هیئت» و استانداردهای آن مراجعه کنید). این امر، دربرگیرنده‌ی اطلاعات فیزیکی و دیجیتال و

۱. اصل حفظ محرمانگی

همچنین، اطلاعات به‌دست آمده از ارتباطات شفاهی مانند بحث‌های صورت‌گرفته در جلسه‌های رسمی یا غیررسمی است. حسابرسان داخلی باید به ارزش و مالکیت اطلاعات دریافتی به‌واسطه استفاده از آن‌ها تنها برای مقاصد حرفه‌ای و حفاظت از آن در برابر دسترسی یا افشای غیرمجاز، چه درون و چه برون‌سازمانی، احترام بگذارند.

استاندارد ۱-۵. استفاده از اطلاعات

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید دستورالعمل‌ها، رویه‌های اجرایی، قوانین و مقررات/ضوابط مربوط به استفاده از اطلاعات را رعایت کنند. اطلاعات نباید برای منافع شخصی یا به‌شیوه‌ای مغایر با اهداف قابل دستیابی مشروع و اخلاقی سازمان یا زیان‌آور برای آن‌ها مورد استفاده قرار گیرد.

استاندارد ۲-۵. حفاظت از اطلاعات

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید از مسئولیت‌های خود در قبال حفاظت از اطلاعات آگاه بوده و به محرمانگی، حریم خصوصی و مالکیت اطلاعات کسب‌شده هنگام ارائه‌ی خدمات حسابرسی داخلی یا در نتیجه‌ی روابط حرفه‌ای، احترام بگذارند.

حسابرسان داخلی باید قوانین و مقررات/ضوابط، دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی حاکم بر سازمان و واحد حسابرسی داخلی در خصوص محرمانگی، حریم خصوصی و امنیت اطلاعات را درک و رعایت کنند. ملاحظات مربوط به واحد حسابرسی داخلی عبارتند

از:

- نگهداری، حفظ و امحای سوابق پروژه‌ی حسابرسی.
- انتشار سوابق پروژه‌ی حسابرسی برای افراد درون و برون سازمان.
- مدیریت دسترسی یا نسخه‌برداری از اطلاعات محرمانه در صورت عدم نیاز به آن‌ها.

حسابرسان داخلی نباید اطلاعات محرمانه را در اختیار اشخاص غیرمجاز قرار دهند؛ مگر این‌که، مسئولیت قانونی یا حرفه‌ای برای انجام این کار وجود داشته باشد.

حسابرسان داخلی باید ریسک آشکارسازی یا افشای سهوی اطلاعات را مدیریت کنند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اطمینان یابد واحد حسابرسی داخلی و افراد کمک‌کننده به آن، از الزام‌های حفاظتی یکسانی پیروی می‌کنند.

حوزه‌ی سوم: راهبری واحد حسابرسی داخلی

ترتیباتِ راهبری مناسب، برای اثربخشی واحد حسابرسی داخلی ضروری است. این حوزه، الزام‌های مدیران ارشد حسابرسی داخلی برای همکاری نزدیک با هیئت، به‌منظور استقرار واحد حسابرسی داخلی، کسب اطمینان از استقلال و نظارت بر

عملکرد آن را مشخص می‌کند. این حوزه، همچنین، مسئولیت‌های مدیریت ارشد برای پشتیبانی از مسئولیت‌های هیئت و ترویج راهبری قدرتمند واحد حسابرسی داخلی را شرح می‌دهد.

باینکه مدیر ارشد حسابرسی داخلی مسئولیت الزام‌های این حوزه را بر عهده دارد، فعالیت‌های هیئت و مدیریت ارشد، نقشی حیاتی در توانایی واحد حسابرسی داخلی برای تحقق «هدف حسابرسی داخلی» ایفا می‌کند. در هر استاندارد، این فعالیت‌ها تحت عنوان «شرایط ضروری» شناخته شده و مبنای لازم برای گفت‌وگوی اثربخش میان هیئت، مدیریت ارشد و مدیر ارشد حسابرسی داخلی ایجاد کرده که در نهایت، اثربخشی واحد حسابرسی داخلی را به همراه خواهد داشت.

برگزاری جلسه با هیئت و مدیریت ارشد

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید موضوعات پیرامون این حوزه را با هیئت و مدیریت ارشد در میان بگذارد. انتظار می‌رود بحث‌ها بر موارد زیر متمرکز باشند:

- هدف حسابرسی داخلی، همان‌طور که در «حوزه‌ی اول: هدف حسابرسی داخلی» بیان شده است.
- شرایط ضروری مشخص‌شده در هر یک از استانداردهای «حوزه‌ی سوم: راهبری واحد حسابرسی داخلی».
- پیامد بالقوه‌ی عدم حمایت تبیین‌شده در شرایط ضروری توسط هیئت یا مدیریت ارشد بر اثربخشی واحد حسابرسی داخلی.

این گفت‌وگوها، برای اطلاع‌رسانی به هیئت و مدیریت ارشد، پیرامون اهمیت شرایط ضروری و هم‌سویی میان مسئولیت‌های هر یک از آن‌ها مورد نیاز است.

ماهیت و فراوانی این گفت‌وگوها به وضعیت‌ها و تغییرهای سازمان بستگی دارد. به‌عنوان مثال، انتظار می‌رود مدیر ارشد حسابرسی داخلی در صورت وقوع موارد زیر، این شرایط ضروری را با هیئت و مدیریت ارشد در میان بگذارد:

- استانداردها به‌طور قابل‌توجهی تغییر کرده یا واحد حسابرسی داخلی جدیدی ایجاد شود.
- مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌تازگی در این سمت یا در سازمان مشغول به کار شده است.
- تغییرهای قابل توجه در ارتباط میان هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی وجود دارد؛ مانند رئیس جدید [برای هیئت] که مدیر ارشد حسابرسی داخلی به وی گزارش می‌دهد یا تغییر در ساختار یا ترکیب هیئت که بر این رابطه‌ی گزارشگری تاثیر می‌گذارد.
- تغییرهای قابل توجه در ساختار یا ترکیب مدیریت ارشد که بر جایگاه مدیر ارشد حسابرسی داخلی در سازمان تاثیر می‌گذارد.

دریافت نظرهای هیئت و مدیریت ارشد برای مدیر ارشد حسابرسی داخلی مهم است. اگرچه هیئت، مسئولیت نهایی تصویب سند ماموریت حسابرسی داخلی، منشور و سایر الزام‌های مشخص‌شده در این حوزه را بر عهده دارد، اما مدیریت ارشد، اغلب نقشی کلیدی در ارائه‌ی اطلاعات به هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی ایفا می‌کند. دیدگاه مدیریت ارشد ارزشمند بوده و به حمایت از جایگاه و اختیارات حسابرسی داخلی در سازمان کمک می‌کند.

عدم توافق در مورد شرایط ضروری

اگر هیئت یا مدیریت ارشد با یک یا چند مورد از شرایط ضروری مخالف باشد، انتظار می‌رود مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید با ذکر مثال، تاثیر احتمالی فقدان این شرایط، بر توانایی حسابرسی داخلی برای دستیابی به هدف یا مطابقت با برخی از استانداردها را مورد تاکید قرار دهد. همچنین، انتظار می‌رود وی جایگزین‌هایی را برای شرایط ضروری با نتایج احتمالی یکسان مطرح کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی شاید با هیئت و مدیریت ارشد پیرامون عدم ضرورت یک یا چند شرط برای انطباق با استانداردها به توافق برسد. در چنین مواردی، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید این مستندات را تهیه کند:

- دلایل توافق در مورد عدم ضرورت یک شرط خاص.
- شرایط جایگزین جبران‌کننده‌ی حذف برخی از شرایط برای پشتیبانی از قضاوت هیئت و مدیریت ارشد.

در صورت عدم موافقت مدیر ارشد حسابرسی داخلی با دلایل هیئت و/یا مدیریت ارشد مبنی بر عدم اجرای یک یا چند شرط، وی شاید به این نتیجه برسد واحد حسابرسی داخلی نمی‌تواند استانداردها را رعایت کند. در چنین مواردی، از مدیر ارشد حسابرسی داخلی انتظار می‌رود دلایل عدم اجرای شرایط ضروری توسط هیئت و/یا مدیریت ارشد را مستند کرده و این مستندات را با هیئت و مدیریت ارشد به اشتراک گذارد تا از این طریق، موضع آنان مشخص شده و سپس، در اختیار ارزیاب کیفیت برون‌سازمانی قرار گیرد.

در صورتی که جایگاه مدیر ارشد حسابرسی داخلی به هر دلیلی در سازمان خالی و بدون متصدی باشد، از هیئت انتظار می‌رود یک یا چند نفر را به صورت ضمنی به این سمت منصوب کند.

تعریف هیئت

واژه‌نامه‌ی استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی، اصطلاح «هیئت» را به عنوان بالاترین سطح مسئول راهبری تعریف می‌کند؛ مانند:

- هیئت‌مدیره؛
- کمیته‌ی حسابرسی؛
- هیئت نظارت یا امنا؛
- گروهی از مقامات منتخب یا منصوبان سیاسی؛ و،
- اعضای دیگر دارای اختیار راهبری واحدهای مرتبط.

در سازمان با بیش از یک رکن راهبری، «هیئت» به نهاد یا نهادهایی اطلاق می‌شود که مجاز به اعطای اختیارها، نقش و مسئولیت‌های مناسب به واحد حسابرسی داخلی هستند.

اگر هیچ‌یک از موارد بالا وجود نداشته باشد، انتظار می‌رود «هیئت» به گروه یا شخصی اطلاق شود که به عنوان بالاترین سطح راهبری سازمان عمل می‌کند. به عنوان مثال، می‌توان به رئیس سازمان و مدیریت ارشد اشاره کرد.

اگر ماهیت هیئت با تعریف ارائه‌شده در واژه‌نامه متفاوت باشد، از مدیر ارشد حسابرسی داخلی انتظار می‌رود ساختار راهبری گزارش‌گیرنده از واحد حسابرسی داخلی و مطابقت این

ساختار با تعریف هیئت را مستند کند. این امر شاید ناظر بر محیط‌های دارای هیئت‌های متعدد و سازمان‌های چندملیتی یا بخش دولتی با ساختار چندلایه باشد.

کاربرد این حوزه

استانداردها، بر افراد و واحدهای ارائه‌دهنده‌ی خدمات حسابرسی داخلی مترتب است. این خدمات می‌تواند توسط افرادی از درون یا برون سازمان برای سازمان‌ها با هدف، اندازه، پیچیدگی و ساختار متفاوت ارائه شود. استانداردها چه در صورت استخدام مستقیم حسابرسان داخلی و چه به‌کارگیری ایشان توسط ارائه‌دهنده‌ی برون‌سازمانی خدمات، یا هر دو، به کار گرفته می‌شوند. مسئولیت‌های مرتبط با مدیر ارشد حسابرسی داخلی، توسط یک یا چند نفر منتصب هیئت انجام می‌گیرد. مدیر ارشد حسابرسی داخلی صرف نظر از درون‌سپاری یا برون‌سپاری، مسئول انطباق با استانداردها بوده که این امر از طریق برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت بازنمود پیدا می‌کند. در تمامی موارد، هیئت، مسئولیت پشتیبانی و نظارت بر واحد حسابرسی داخلی را بر عهده دارد.

اصل ۶. از هیئت اختیار یابید^۱.

هیئت، سند ماموریت واحد حسابرسی داخلی را تدوین، تصویب و از آن پشتیبانی می‌کند.

واحد حسابرسی داخلی، سند ماموریت خود را از هیئت (یا در محیط‌های خاص بخش عمومی، به واسطه‌ی قانونی مرتبط) دریافت می‌کند. این سند ماموریت، اختیارات، نقش و مسئولیت‌های واحد حسابرسی داخلی را مشخص کرده و در منشور حسابرسی داخلی مستند می‌کند. همچنین، واحد حسابرسی داخلی را برای اطمینان بخشی، مشورت، آگاهی بخشی و آینده نگری بی طرفانه به هیئت و مدیریت ارشد توانمند می‌سازد. واحد حسابرسی داخلی از طریق ارائه‌ی رویکرد نظام مند و ساختاریافته برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل در سراسر سازمان، وظایف مندرج در این سند را انجام می‌دهد.

استاندارد ۱-۶. سند ماموریت حسابرسی داخلی

الزامها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی، باید اطلاعات لازم برای تدوین سند ماموریت حسابرسی داخلی را در اختیار هیئت و مدیریت ارشد قرار دهد. در حوزه‌های قضایی و صناعی که سند واحد حسابرسی داخلی به طور کامل یا جزئی، توسط قوانین یا مقررات تجویز شده است، منشور حسابرسی داخلی باید شامل الزامهای قانونی

۱. اصل اختیاریافته از هیئت

مترتب بر این سند باشد (همچنین، به «استاندارد ۶-۲. منشور حسابرسی داخلی» و «به‌کارگیری استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی در بخش عمومی» رجوع کنید).

مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای کمک به هیئت و مدیریت ارشد در تعیین دامنه و انواع خدمات حسابرسی داخلی، باید با سایر ارائه‌دهندگان درون و برون‌سازمانی خدمات اطمینان‌بخشی هماهنگ بوده تا درک درستی از نقش‌ها و مسئولیت‌های یکدیگر حاصل کنند (همچنین، به «استاندارد ۹-۵. هماهنگی و اتکا» رجوع کنید).

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید این سند را در منشور حسابرسی داخلی مورد تصویب هیئت، مستند کرده یا به آن ارجاع دهد (همچنین، به «استاندارد ۶-۲. منشور حسابرسی داخلی» مراجعه کنید).

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید توجیه‌پذیری گفت‌وگو با هیئت و مدیریت ارشد پیرامون سند ماموریت واحد حسابرسی داخلی در نتیجه‌ی تغییر در وضعیت‌ها را به‌صورت دوره‌ای ارزیابی کند. در صورت ضرورت، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید درباره‌ی سند ماموریت با هیئت و مدیریت ارشد به گفت‌وگو پرداخته و امکان استمرار توانمندی واحد حسابرسی داخلی برای تحقق اهداف قابل دستیابی و راهبردهایش با اختیارها، نقش و مسئولیت‌های فعلی را مورد ارزیابی قرار دهد.

شرایط ضروری

هیئت

- گفت‌وگو با مدیر ارشد حسابرسی داخلی و مدیریت ارشد پیرامون اختیاراتها، نقش و مسئولیت‌های واحد حسابرسی داخلی.
- تصویب منشور حسابرسی داخلی شامل بخش‌های سند مأموریت حسابرسی داخلی، دامنه و انواع خدمات حسابرسی داخلی.

مدیریت ارشد

- شرکت در گفت‌وگو با هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی و ارائه‌ی اطلاعات در مورد انتظار از واحد حسابرسی داخلی که از هیئت انتظار می‌رود هنگام تدوین سند مأموریت حسابرسی داخلی در نظر گیرد.
- حمایت از سند مأموریت حسابرسی داخلی در سراسر سازمان و ترویج اختیاراتهای اعطاءشده به واحد حسابرسی داخلی.

استاندارد ۶-۲. منشور حسابرسی داخلی

الزامها

- مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید منشور حسابرسی داخلی را به‌گونه‌ای تدوین و نگهداری کند که حداقل، موارد زیر پیرامون واحد حسابرسی داخلی در آن مشخص شده باشد:
- هدف حسابرسی داخلی.
  - تعهد به رعایت استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی.
  - سند مأموریت حسابرسی داخلی شامل دامنه، انواع خدمات

قابل ارائه، مسئولیت‌ها و انتظارات‌های هیئت در رابطه با پشتیبانی مدیریت از واحد حسابرسی داخلی (همچنین، به «استاندارد ۱-۶. سند مأموریت حسابرسی داخلی» رجوع کنید).

- جایگاه سازمانی و روابط گزارشگری (همچنین، به «استاندارد ۱-۷. استقلال سازمانی» رجوع کنید).
- مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید منشور پیشنهادی را با هیئت و مدیریت ارشد به اشتراک گذاشته تا از انعکاس دقیق انتظارات و درک حسابرسی داخلی توسط ایشان در منشور، اطمینان حاصل کند.

شرایط ضروری

هیئت

- گفت‌وگو با مدیر ارشد حسابرسی داخلی و مدیریت ارشد درباره‌ی موضوع‌های دیگر قابل ذکر در منشور حسابرسی داخلی برای اثربخشی واحد حسابرسی داخلی.
- تصویب منشور حسابرسی داخلی.
- بررسی منشور حسابرسی داخلی همراه با مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور در نظرآوری تغییرهای تاثیرگذار بر سازمان مانند استخدام مدیر ارشد حسابرسی داخلی جدید یا تغییر نوع، شدت و وابستگی متقابل ریسک‌های مترتب بر سازمان.

مدیریت ارشد

- برقراری ارتباط با هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی در مورد

انتظارهای مدیریت که انتظار می‌رود برای درج در منشور حسابرسی داخلی در نظر گرفته شود.

استاندارد ۳-۶. پشتیبانی هیئت و مدیریت ارشد

الزامها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اطلاعات مورد نیاز برای حمایت و ارتقای واحد حسابرسی داخلی در سراسر سازمان را در اختیار هیئت و مدیریت ارشد قرار دهد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید به‌منظور پشتیبانی از توانایی هیئت در تحقق الزامهای خود، ارتباطات واحد حسابرسی داخلی با هیئت را با مدیریت ارشد هماهنگ کند.

شرایط ضروری

هیئت

- پشتیبانی از واحد حسابرسی داخلی به‌منظور توانمندسازی آن برای دستیابی به هدف حسابرسی داخلی و پیگیری راهبرد و اهداف قابل دستیابی خود.
- تعامل با مدیریت ارشد به‌منظور فراهم‌سازی امکان دسترسی نامحدود واحد حسابرسی داخلی به داده‌ها، سوابق، اطلاعات، کارکنان و دارایی‌های فیزیکی لازم برای تحقق سند مأموریت حسابرسی داخلی.
- حمایت از مدیر ارشد حسابرسی داخلی از طریق ارتباطات منظم و مستقیم.
- بازنمود پشتیبانی از طریق:

- تصریح گزارش‌دهی مدیر ارشد حسابرسی داخلی به سطحی از سازمان که امکان تحقق سند مأموریت حسابرسی داخلی را فراهم سازد.
- تصویب منشور حسابرسی داخلی، برنامه‌ی حسابرسی داخلی، بودجه و برنامه‌ی منابع.
- انجام پرس‌وجوهای مناسب از مدیریت ارشد و مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای تعیین این موضوع که آیا محدودیت در دامنه، دسترسی، اختیارها یا منابع حسابرسی داخلی، توانایی این واحد در ایفای اثربخش مسئولیت‌هایش را محدود می‌سازد یا خیر.
- برگزاری جلسه‌های دوره‌ای با مدیر ارشد حسابرسی داخلی بدون حضور مدیران ارشد.

مدیریت ارشد

- پشتیبانی از شناخت واحد حسابرسی داخلی در سراسر سازمان.
- تعامل با هیئت و مدیریت در سراسر سازمان به‌منظور فراهم‌سازی امکان دسترسی نامحدود واحد حسابرسی داخلی به داده‌ها، سوابق، اطلاعات، کارکنان و دارایی‌های فیزیکی لازم برای اجرای سند مأموریت حسابرسی داخلی.

اصل ۷. در جایگاه مستقل قرار گیرید^۱.

هیئت، استقلال و صلاحیت‌های مترتب بر حسابرسی داخلی را بنا نهاده و از آن محافظت می‌کند.

هیئت، مسئول فراهم‌سازی استقلال واحد حسابرسی داخلی است. استقلال، رهایی شرایطی است که توانایی واحد حسابرسی داخلی در ایفای عاری از جانبداری مسئولیت‌هایش را خدشه‌دار سازد. واحد حسابرسی داخلی تنها در شرایطی می‌تواند به هدف حسابرسی داخلی دست یابد که مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌صورت مستقیم به هیئت گزارش داده، دارای شروط لازم بوده و در سطحی از سازمان جای گرفته باشد که آن را در ایفای مسئولیت‌ها و ارائه‌ی خدماتش بدون دخالت دیگران توانمند سازد.

استاندارد ۷-۱. استقلال سازمانی

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی، باید حداقل به‌صورت سالانه، استقلال سازمانی واحد حسابرسی داخلی را به تایید هیئت برساند. این امر، گزارش موارد خدشه احتمالی در استقلال و اقدامات یا سازوکارهای حفاظتی به کار رفته برای رهگیری آن را در بر می‌گیرد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید در منشور حسابرسی داخلی، روابط گزارشگری و جایگاه سازمانی واحد حسابرسی داخلی که

۱. اصل قرارگرفته در جایگاه مستقل

توسط هیئت تعیین‌شده را مستند سازد (همچنین، به «استاندارد ۶-۲. منشور حسابرسی داخلی» رجوع کنید).

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید با هیئت و مدیریت ارشد درباره‌ی نقش‌ها و مسئولیت‌های فعلی یا پیشنهادی دارای توان ایجاد خدشه واقعی یا ظاهری در استقلال واحد حسابرسی داخلی گفت‌وگو کند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید به هیئت و مدیریت ارشد پیرامون انواع مختلف سازوکارهای حفاظتی برای مدیریت خدشه‌ی واقعی، بالقوه یا ادراکی در استقلال، مشورت دهد.

وقتی مدیر ارشد حسابرسی دارای یک یا چند نقش فعال فراتر از حسابرسی داخلی است، مسئولیت‌ها، ماهیت کار، و سازوکارهای حفاظتی برقرارشده باید در منشور حسابرسی داخلی مستند شوند. اگر آن حوزه‌های مسئولیت، خود موضوع حسابرسی داخلی باشند، باید فرایندهای جایگزینی برای کسب اطمینان ایجاد شود؛ برای مثال، انعقاد قرارداد با ارائه‌دهنده‌ی برون‌سازمانی خدمات اطمینان‌بخشی و دارای صلاحیت که به‌صورت مستقل، به هیئت گزارش دهد.

زمانی که مسئولیت‌های غیرحسابرسی مدیر ارشد حسابرسی داخلی موقتی باشد، اطمینان‌بخشی برای آن حوزه‌ها باید توسط شخص ثالث مستقل در طول این مأموریت موقت و دوازده ماه پس از آن صورت گیرد. همچنین، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ای برای انتقال این مسئولیت‌ها به مدیریت تدوین کند.

اگر ساختار راهبری از استقلال سازمانی واحد پشتیبانی نکند، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید ویژگی‌های ساختار راهبری که استقلال را محدود ساخته و هرگونه سازوکار حفاظتی به‌کارگرفته‌شده برای تحقق این اصل را مستند کند.

شرایط ضروری

هیئت

- ایجاد رابطه‌ی گزارشگری مستقیم با مدیر ارشد حسابرسی داخلی و واحد حسابرسی داخلی جهت توانمندسازی این واحد برای تحقق سند مأموریت حسابرسی داخلی.
- اجازه‌ی انتصاب و عزل مدیر ارشد حسابرسی داخلی.
- ارائه‌ی اطلاعات به مدیریت ارشد به‌منظور حمایت از ارزیابی عملکرد و حق‌الزحمه‌ی مدیر ارشد حسابرسی داخلی.
- ایجاد فرصت‌هایی برای مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور گفت‌وگو با هیئت، شامل برگزاری جلسه‌ها پیرامون موضوع‌های مهم و حساس بدون حضور مدیریت.
- تعیین جایگاه مدیر ارشد حسابرسی داخلی در سطحی از سازمان با امکان ارائه‌ی خدمات حسابرسی و انجام مسئولیت‌های این واحد بدون دخالت مدیریت. این جایگاه، اختیار و شرایطی برای طرح مستقیم مسائل با مدیریت ارشد و ارجاع به هیئت در صورت ضرورت را فراهم می‌سازد.
- تصدیق خدشه‌های بالقوه یا واقعی در استقلال واحد حسابرسی داخلی هنگام تصویب نقش‌ها یا مسئولیت‌های مدیر ارشد واحد، فراتر از حوزه‌ی حسابرسی داخلی.

- تعامل با مدیریت ارشد و مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور برقراری سازوکارهای حفاظتی مناسب در صورتی‌که نقش‌ها و مسئولیت‌های مدیر ارشد حسابرسی داخلی، استقلال این واحد را به‌صورت واقعی یا ظاهری خدشه‌دار می‌سازد.
- تعامل با مدیریت ارشد، هنگام تعیین دامنه‌ی مورد نظر خود، اجرای پروژه‌های حسابرسی داخلی و اطلاع‌رسانی نتایج به‌منظور اطمینان از مصونیت واحد حسابرسی داخلی از هرگونه دخالت.

مدیریت ارشد

- جابجایی واحد حسابرسی داخلی در سطحی از سازمان جهت ایجاد امکان ارائه‌ی خدمات و انجام مسئولیت‌ها بدون دخالت دیگران؛ مطابق دستور هیئت.
- به‌رسمیت‌شناختن رابطه‌ی گزارشگری مستقیم مدیر ارشد حسابرسی داخلی با هیئت.
- تعامل با هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور درک هرگونه خدشه‌ی بالقوه در استقلال واحد حسابرسی داخلی در نتیجه‌ی نقش‌های غیرحسابرسی مدیر ارشد یا سایر وضعیت‌ها و حمایت از اجرای سازوکارهای حفاظتی مناسب به‌منظور مدیریت چنین خدشه‌هایی.
- ارائه‌ی اطلاعات به هیئت در مورد انتصاب و عزل مدیر ارشد حسابرسی داخلی.
- درخواست نظر هیئت در مورد ارزیابی عملکرد و حق‌الزحمه مدیر ارشد حسابرسی داخلی.

استاندارد ۷-۲. صلاحیت‌های مدیر ارشد حسابرسی داخلی

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید در درک شایستگی‌ها و صلاحیت‌های مورد نیاز برای مدیریت واحد حسابرسی داخلی به هیئت کمک کند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی از طریق ارائه‌ی اطلاعات و نمونه‌هایی از صلاحیت‌ها و شایستگی‌های متداول و پیشرو، این درک را تسهیل می‌کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید شایستگی‌ها و صلاحیت‌های لازم برای ایفای نقش‌ها و مسئولیت‌های مورد انتظار هیئت را دارا بوده و آن‌ها را بهبود بخشد (همچنین، به «اصل ۳. بازنمود شایستگی» و استانداردهای آن رجوع کنید).

شرایط ضروری

هیئت

- بررسی الزام‌های مورد نیاز مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای مدیریت واحد حسابرسی داخلی طبق توضیحات «حوزه‌ی چهارم: مدیریت واحد حسابرسی داخلی».
- تصویب نقش‌ها و مسئولیت‌های مدیر ارشد حسابرسی داخلی و شناسایی صلاحیت‌ها، تجربه و شایستگی‌های لازم برای اجرای این نقش‌ها و مسئولیت‌ها.
- تعامل با مدیریت ارشد برای انتصاب مدیر ارشد حسابرسی داخلی دارای صلاحیت‌ها و شایستگی‌های مورد نیاز برای مدیریت اثربخش واحد حسابرسی داخلی و کسب اطمینان از کیفیت خدمات حسابرسی داخلی.

مدیریت ارشد

- تعامل با هیئت برای تعیین صلاحیت‌ها، تجربه و شایستگی‌های مدیر ارشد حسابرسی داخلی.
- کمک به انتصاب، توسعه و تعیین حق‌الزحمه‌ی مدیر ارشد حسابرسی داخلی از طریق فرایندهای منابع انسانی سازمان.

اصل ۸. تحت نظارت هیئت قرار گیرید^۱.

هیئت، به‌منظور حصول اطمینان از اثربخشی واحد حسابرسی داخلی، بر آن نظارت می‌کند.

نظارت هیئت برای افزایش اثربخشی کلی واحد حسابرسی داخلی ضروری است. تحقق این اصل، مستلزم مشارکت و تعامل میان هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی و همچنین، پشتیبانی هیئت در کسب اطمینان از وجود منابع کافی برای اجرای مفاد سند مأموریت حسابرسی داخلی توسط این واحد است. علاوه بر این، هیئت از طریق برنامه‌ی سنجش و بهبود کیفیت، از جمله بررسی مستقیم نتایج سنجش کیفیت برون‌سازمانی، از کیفیت عملکرد مدیر ارشد و واحد حسابرسی داخلی اطمینان حاصل می‌کند.

استاندارد ۸-۱. تعامل با هیئت

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اطلاعات مورد نیاز برای اجرای

---

۱. اصل نظارت‌شده توسط هیئت

مسئولیت‌های نظارتی هیئت را در اختیار آن قرار دهد. این اطلاعات می‌تواند به‌طور خاص، توسط هیئت درخواست‌شده یا به تشخیص مدیر ارشد حسابرسی داخلی، برای انجام مسئولیت‌های نظارتی هیئت، ارزشمند تلقی شود.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید موارد زیر را به هیئت و مدیریت ارشد گزارش کند:

- برنامه و بودجه‌ی حسابرسی داخلی و اصلاحات مهم متعاقب آن‌ها (همچنین، به «استاندارد ۳-۶. پشتیبانی هیئت و مدیریت ارشد» و «استاندارد ۴-۹. برنامه‌ی حسابرسی داخلی» رجوع کنید).
- تغییرهای دارای تاثیر بالقوه بر سند مأموریت حسابرسی داخلی یا منشور (همچنین، به «استاندارد ۱-۶. سند مأموریت حسابرسی داخلی» و «استاندارد ۲-۶. منشور حسابرسی داخلی» رجوع کنید).
- خدشه‌های احتمالی در استقلال (همچنین، به «استاندارد ۱-۷. استقلال سازمانی» مراجعه کنید).
- نتایج خدمات حسابرسی داخلی، از جمله نتیجه‌گیری‌ها، مضامین، اطمینان‌بخشی، مشورت، آگاهی‌بخشی‌ها و نتایج پایش (همچنین، به «استاندارد ۳-۱۱. اطلاع‌رسانی نتایج»، «استاندارد ۵-۱۴. نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی»، و «استاندارد ۲-۱۵. تایید پیاده‌سازی توصیه‌ها یا برنامه‌های اقدام عملی» رجوع کنید).
- نتایج حاصل از برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت (همچنین، به

«استاندارد ۸-۳. کیفیت»، «استاندارد ۸-۴. سنجش کیفیت برون‌سازمانی»، «استاندارد ۱۲-۱. سنجش کیفیت درون‌سازمانی» و «استاندارد ۱۲-۲. اندازه‌گیری عملکرد» مراجعه کنید).

در برخی موارد، مدیر ارشد حسابرسی داخلی شاید در خصوص دامنه، یافته‌ها یا دیگر جنبه‌های پروژه‌ی حسابرسی با مدیریت ارشد یا سایر ذینفعان مخالف بوده که این امر می‌تواند توانایی واحد حسابرسی داخلی در ایفای مسئولیت‌هایش را تحت تاثیر قرار دهد. در چنین مواردی، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید حقایق و وضعیت‌ها را در اختیار هیئت قرار داده تا هیئت در قالب نقش نظارتی خود، دخالت یا عدم آن در تعامل با مدیریت ارشد یا سایر ذینفعان را مدنظر قرار دهد.

شرایط ضروری

هیئت

- برقراری ارتباط با مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور درک چگونگی تحقق مأموریت توسط واحد حسابرسی داخلی.
- اطلاع‌رسانی دیدگاه هیئت درباره‌ی راهبردها، اهداف قابل دستیابی و ریسک‌های سازمان برای کمک به مدیر ارشد حسابرسی داخلی در تعیین اولویت‌های حسابرسی داخلی.
- تعیین انتظارات با مشارکت مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای موارد زیر:
  - فراوانی دریافت گزارش از مدیر ارشد حسابرسی داخلی توسط هیئت.

- معیارهای تعیین موضوع‌های نیازمند طرح با هیئت، مانند ریسک‌های بااهمیت فراتر از آستانه‌ی تحمل ریسک هیئت.
- فرایند طرح موضوع‌های مهم با هیئت.
- درک اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان براساس نتایج پروژه‌های حسابرسی داخلی و گفت‌وگو با مدیریت ارشد.
- گفت‌وگو با مدیر ارشد حسابرسی داخلی پیرامون عدم توافق‌ها با مدیریت ارشد یا سایر ذینفعان و اعلام پشتیبانی خود به‌منظور توانمندسازی مدیر ارشد حسابرسی داخلی در اجرای مسئولیت‌های مندرج در سند مأموریت حسابرسی داخلی.

مدیریت ارشد

- اطلاع‌رسانی دیدگاه مدیریت ارشد در مورد راهبردها، اهداف قابل دستیابی و ریسک‌های سازمان برای کمک به مدیر ارشد حسابرسی داخلی در تعیین اولویت‌های حسابرسی داخلی.
- کمک به هیئت در درک اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان.
- تعامل با هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی در مورد فرایند اطلاع‌رسانی موضوع‌های مهم به هیئت.

استاندارد ۸-۲. منابع

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید کفایت منابع حسابرسی داخلی

برای تحقق سند ماموریت حسابرسی داخلی و دستیابی به برنامه‌ی حسابرسی داخلی را مورد ارزیابی قرار دهد. در غیر این صورت، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید راهبردی را برای کسب منابع کافی تدوین کرده و هیئت را از پیامد عدم کفایت منابع و چگونگی رفع هرگونه کمبود آگاه سازد.

شرایط ضروری

هیئت

- همکاری با مدیریت ارشد به منظور تامین منابع کافی واحد حسابرسی داخلی برای تحقق مفاد سند ماموریت و دستیابی به برنامه‌ی حسابرسی داخلی.
- گفت‌وگوی حداقل سالانه با مدیر ارشد حسابرسی داخلی در خصوص کفایت منابع حسابرسی داخلی، از منظر «تعداد» و «توانایی‌ها»، برای تحقق سند ماموریت و دستیابی به برنامه‌ی حسابرسی داخلی.
- درنظرآوری پیامد عدم کفایت منابع بر سند ماموریت و برنامه‌ی حسابرسی داخلی.
- تعامل با مدیریت ارشد و مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای اصلاح این وضعیت، در صورت عدم کفایت منابع.

مدیریت ارشد

- تعامل با هیئت به منظور فراهم‌سازی منابع کافی برای واحد حسابرسی داخلی جهت تحقق سند ماموریت و دستیابی به برنامه‌ی حسابرسی داخلی.
- تعامل با هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی پیرامون

هرگونه مسائل مربوط به عدم کفایت منابع و نحوه‌ی اصلاح این وضعیت.

استاندارد ۸-۳. کیفیت

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت را با پوشش تمام جنبه‌های واحد حسابرسی داخلی، تدوین، پیاده‌سازی و حفظ کند. این برنامه شامل دو نوع سنجش است:

- سنجش‌های برون‌سازمانی (همچنین، به «استاندارد ۸-۴. سنجش کیفیت برون‌سازمانی» رجوع کنید).
- سنجش‌های درون‌سازمانی (همچنین، به «استاندارد ۱۲-۱. سنجش کیفیت درون‌سازمانی» مراجعه کنید).

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید حداقل سالانه، نتایج سنجش کیفیت درون‌سازمانی را به هیئت و مدیریت ارشد گزارش کند. نتایج سنجش‌های کیفیت برون‌سازمانی باید پس از تکمیل، گزارش شود. این گزارش‌ها در هر دو مورد، دربرگیرنده‌ی موارد زیر است:

- انطباق واحد حسابرسی داخلی با استانداردها و نیل به اهداف قابل دستیابی عملکردی.
- هم‌راستایی با قوانین و/یا مقررات مربوط به حسابرسی داخلی، در صورت لزوم.
- برنامه‌ریزی برای رسیدگی به نقاط ضعف و فرصت‌های بهبود واحد حسابرسی داخلی، در صورت لزوم.

شرایط ضروری

هیئت

- گفت‌وگو با مدیر ارشد حسابرسی داخلی در مورد برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت طبق توضیحات مندرج در «حوزه‌ی چهارم: مدیریت واحد حسابرسی داخلی».
- تایید حداقل سالانه‌ی اهداف قابل دستیابی عملکردی واحد حسابرسی داخلی (همچنین، به «استاندارد ۱۲-۲. اندازه‌گیری عملکرد» رجوع کنید).
- ارزیابی کارایی و اثربخشی واحد حسابرسی داخلی. این سنجش، موارد زیر را شامل می‌شود:
  - بررسی اهداف قابل دستیابی عملکردی واحد حسابرسی داخلی، از جمله، انطباق آن با استانداردها، قوانین و مقررات، توانایی اجرای سند مأموریت حسابرسی داخلی و پیشرفت در جهت تکمیل برنامه‌ی حسابرسی داخلی.
  - درنظرآوری نتایج حاصل از برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت واحد حسابرسی داخلی.
  - تعیین میزان تحقق اهداف قابل دستیابی عملکردی واحد حسابرسی داخلی.

مدیریت ارشد

- ارائه‌ی اطلاعات در مورد اهداف قابل دستیابی عملکردی واحد حسابرسی داخلی.
- مشارکت با هیئت در سنجش سالانه‌ی مدیر ارشد و واحد حسابرسی داخلی.

استاندارد ۸-۴. سنجش کیفیت برون‌سازمانی

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ای برای سنجش کیفیت برون‌سازمانی تهیه کرده و درباره‌ی آن با هیئت گفت‌وگو کند. سنجش برون‌سازمانی باید حداقل هر پنج سال یک‌بار توسط ارزیاب یا گروه سنجش‌گر مستقل و واجد شرایط انجام شود. الزام سنجش کیفیت برون‌سازمانی می‌تواند از طریق خود-سنجی با اعتباردهی مستقل نیز تحقق یابد.

هنگام انتخاب ارزیاب یا گروه سنجش‌گر مستقل، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید از وجود حداقل یک فرد دارای مدرک حسابرس داخلی خبره اطمینان حاصل کند.

شرایط ضروری

هیئت

- گفت‌وگو با مدیر ارشد حسابرسی داخلی در مورد برنامه‌ی سنجش کیفیت برون‌سازمانی واحد حسابرسی داخلی توسط ارزیاب یا گروه سنجش‌گر مستقل و واجد شرایط.
- همکاری با مدیریت ارشد و مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای تعیین دامنه و فراوانی سنجش کیفیت برون‌سازمانی.
- توجه به مسئولیت‌ها و الزام‌های نظارتی واحد و مدیر ارشد حسابرسی داخلی هنگام تعریف دامنه‌ی سنجش کیفیت برون‌سازمانی طبق توضیحات مندرج در منشور حسابرسی داخلی.
- بررسی و تصویب برنامه‌ی مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای

- اجرای سنجش کیفیت برون‌سازمانی. انتظار می‌رود این تصویب حداقل شامل موارد زیر باشد:
- دامنه و تناوب سنجش‌ها.
- شایستگی‌ها و استقلال ارزیاب یا گروه سنجش‌گر برون‌سازمانی.
- منطق انتخاب انجام خود-سنجی با اعتبارسنجی مستقل به‌جای سنجش کیفیت برون‌سازمانی.
- الزام به دریافت مستقیم نتایج کامل سنجش کیفیت برون‌سازمانی یا خود-سنجی با اعتباردهی مستقیم ارزیاب.
- بررسی و تصویب برنامه‌های اقدام عملی مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای رسیدگی به نقاط ضعف شناسایی‌شده و فرصت‌های بهبود در صورت وجود.
- تصویب جدول زمانی تکمیل برنامه‌های اقدام عملی و پایش پیشرفت مدیر ارشد حسابرسی داخلی.

مدیریت ارشد

- همکاری با هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور تعیین دامنه و فراوانی سنجش کیفیت برون‌سازمانی.
- بررسی نتایج سنجش کیفیت برون‌سازمانی همراه با مدیر ارشد حسابرسی داخلی و هیئت، با هدف دستیابی به توافق پیرامون برنامه‌های اقدام عملی، برای رهگیری نقاط ضعف شناسایی‌شده و فرصت‌های بهبود در صورت لزوم و جدول زمانی تکمیل برنامه‌های اقدام عملی.

حوزه‌ی چهارم: مدیریت واحد حسابرسی داخلی

مدیر ارشد حسابرسی داخلی، مسئولیت مدیریت واحد حسابرسی داخلی در انطباق با منشور حسابرسی داخلی و استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی را بر عهده دارد. این مسئولیت، برنامه‌ریزی

راهبردی، تامین و استقرار منابع، ایجاد روابط، برقراری ارتباط با ذینفعان، و تضمین و بهبود عملکرد واحد را در بر می‌گیرد.

از فرد مسئول مدیریت واحد حسابرسی داخلی انتظار می‌رود فعالیت خود را با استانداردها، شامل اجرای مسئولیت‌های مشروح در این حوزه منطبق سازد؛ خواه این فرد به‌صورت مستقیم توسط سازمان استخدام شده یا از طریق ارائه‌دهنده‌ی

برون‌سازمانی خدمات، به کار گرفته شده باشد. عنوان شغلی و مسئولیت‌ها می‌تواند در هر سازمان، متفاوت باشد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی می‌تواند برخی از مسئولیت‌ها را به سایر متخصصان واجد شرایط در واحد حسابرسی داخلی واگذار کند. بااین‌حال، پاسخ‌گویی نهایی بر عهده وی است.

ارتباط مستقیم گزارشگری میان هیئت و مدیر ارشد حسابرسی داخلی، واحد حسابرسی داخلی را در تحقق سند مأموریت حسابرسی داخلی توانمند می‌سازد (همچنین، به «استاندارد ۱-۷. استقلال سازمانی» رجوع کنید). به‌علاوه، مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌طور معمول دارای خط گزارشگری اداری به بالاترین رده مدیریت ارشد مانند مدیرعامل برای پشتیبانی از فعالیت‌های روزانه و تضمین برخورداری واحد از جایگاه و اختیار لازم برای جلب توجهات به نتایج خدمات حسابرسی داخلی است.

اصل ۹. راهبردی برنامه‌ریزی کنید^۱.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی از طریق برنامه‌ریزی راهبردی، واحد حسابرسی داخلی را در مسیر تحقق سند و دستیابی به موفقیت بلندمدت خود قرار می‌دهد.

برنامه‌ریزی راهبردی مستلزم شناخت مدیر ارشد حسابرسی داخلی نسبت به سند مأموریت حسابرسی داخلی و فرایندهای

---

۱. اصل برنامه‌ریزی راهبردی

راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان است. واحد حسابرسی داخلی برخوردار از منابع و جایگاه مناسب، راهبردی را برای حمایت از موفقیت سازمان تدوین و اجرا می‌کند. علاوه بر این، مدیر ارشد حسابرسی داخلی، روش‌های اجرای کار را برای هدایت واحد و تدوین برنامه‌ی حسابرسی داخلی، ایجاد و پیاده‌سازی می‌کند.

استاندارد ۹-۱. شناخت فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور تدوین راهبرد و برنامه‌ی حسابرسی داخلی اثربخش، باید نسبت به فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان شناخت حاصل کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای درک فرایندهای راهبری باید بررسی کند سازمان چگونه:

- اهداف قابل دستیابی راهبردی را تعیین و تصمیم‌های راهبردی و عملیاتی را اخذ می‌کند.
- بر مدیریت و کنترل ریسک نظارت دارد.
- فرهنگ اخلاقی را ترویج می‌کند.
- مدیریت عملکرد و پاسخ‌گویی اثربخش را ارائه می‌دهد.
- واحدهای مدیریتی و عملیاتی خود را سازمان‌دهی می‌کند.
- اطلاعات ریسک و کنترل را در سراسر سازمان به اشتراک می‌گذارد.
- فعالیت‌ها و ارتباطات میان هیئت، ارائه‌دهندگان درون و برون‌سازمانی خدمات اطمینان‌بخشی و مدیریت را هماهنگ

می‌سازد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور شناخت فرایندهای مدیریت ریسک و کنترل، باید چگونگی شناسایی و ارزیابی ریسک‌های مهم و انتخاب فرایندهای کنترل مناسب توسط سازمان را در نظر گیرد. این امر، شامل درک نحوه‌ی شناسایی و مدیریت حوزه‌های کلیدی ریسک زیر توسط سازمان است:

- قابلیت اتکا و یکپارچگی اطلاعات مالی و عملیاتی.
- کارایی و اثربخشی عملیات و برنامه‌ها.
- حفاظت از دارایی‌ها.
- رعایت قوانین و/یا مقررات.

استاندارد ۹-۲. راهبرد حسابرسی داخلی

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید راهبردی را برای واحد حسابرسی داخلی تدوین و اجرا کند که از اهداف قابل دستیابی راهبردی و موفقیت سازمان حمایت کرده و با انتظارات هیئت، مدیریت ارشد و سایر ذینفعان کلیدی هم‌سو باشد.

راهبرد حسابرسی داخلی، برنامه‌ی اقدام عملی طراحی‌شده برای نیل به اهداف قابل دستیابی بلندمدت یا کلی است. این راهبرد باید شامل چشم‌انداز، اهداف راهبردی و ابتکارات پشتیبان برای واحد حسابرسی داخلی باشد. راهبرد حسابرسی داخلی به هدایت این واحد در مسیر تحقق مفاد سند مأموریت حسابرسی داخلی کمک می‌کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید به‌صورت دوره‌ای، راهبرد حسابرسی داخلی را به‌همراه هیئت و مدیریت ارشد بررسی کند.

استاندارد ۹-۳. روش‌های اجرای کار

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید روش‌های اجرای کار را به‌منظور هدایت واحد حسابرسی داخلی به شیوه‌ای نظام‌مند و ساختاریافته برای اجرای راهبرد حسابرسی داخلی، تدوین برنامه‌ی حسابرسی داخلی و انطباق با استانداردها تدوین کند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اثربخشی این روش‌های اجرای کار را مورد ارزیابی قرار داده و آن‌ها را در صورت لزوم، به‌روز کند تا از این طریق، واحد حسابرسی داخلی را بهبود بخشیده و نسبت به تغییرهای مهم اثرگذار بر واحد واکنش نشان دهد. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید به حسابرسان داخلی در مورد این روش‌های اجرای کار آموزش دهد (همچنین، به «اصل ۱۳. برنامه‌ریزی اثربخش پروژه‌ی حسابرسی»، «اصل ۱۴. اجرای پروژه‌ی حسابرسی» و «اصل ۱۵. اطلاع‌رسانی نتایج پروژه‌ی حسابرسی و پایش برنامه‌های اقدام عملی» و استانداردهای آن‌ها رجوع کنید).

استاندارد ۹-۴. برنامه‌ی حسابرسی داخلی

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ی حسابرسی داخلی را برای پشتیبانی از حصول اهداف قابل دستیابی سازمان تدوین کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید سنجش مستند راهبردها، اهداف قابل دستیابی و ریسک‌های سازمان را مبنای برنامه‌ی حسابرسی داخلی قرار دهد. این سنجش، باید دربرگیرنده‌ی نظرهای هیئت و مدیریت ارشد و همچنین، درک مدیر ارشد حسابرسی داخلی از فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان باشد. چنین سنجشی باید حداقل به‌صورت سالانه انجام شود.

برنامه‌ی حسابرسی داخلی باید:

- سند مأموریت حسابرسی داخلی و طیف کامل خدمات حسابرسی داخلی مورد توافق را در نظر گیرد.
- خدمات حسابرسی داخلی که از ارزیابی و بهبود فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان پشتیبانی کرده را مشخص کند.
- پوشش راهبری فناوری اطلاعات، ریسک تقلب، اثربخشی برنامه‌های انطباق و اخلاق سازمان و سایر حوزه‌های دارای ریسک بالا را در نظر گیرد.
- منابع انسانی، مالی و فناوری لازم برای تکمیل برنامه را شناسایی کند.
- پویا بوده و در پاسخ به تغییر کسب‌وکار سازمان، عملیات مربوط به ریسک، برنامه‌ها، سیستم‌ها، کنترل‌ها و فرهنگ سازمانی، به‌موقع به‌روز شوند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ی حسابرسی داخلی را در صورت لزوم مورد بررسی و بازنگری قرار داده و موارد زیر را

به‌موقع، به هیئت و مدیریت ارشد اطلاع‌رسانی کند:

- پیامد هرگونه محدودیت منابع بر پوشش حسابرسی داخلی.
- استدلال عدم قرارگیری پروژه‌ی اطمینان‌بخشی برای یک حوزه یا فعالیت دارای ریسک بالا در برنامه.
- تقاضاهای متناقض برای خدمات میان ذینفعان اصلی، مانند درخواست‌های اولویت‌دار براساس ریسک‌های نوظهور و درخواست جایگزینی پروژه‌های اطمینان‌بخشی برنامه‌ریزی‌شده با پروژه‌های مشورتی.
- محدودیت دامنه یا محدودیت در دسترسی به اطلاعات.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید با هیئت و مدیریت ارشد در مورد برنامه‌ی حسابرسی داخلی، از جمله تغییرهای میان‌دوره‌ای مهم گفت‌وگو کند. برنامه و تغییرهای قابل توجه آن باید به تصویب هیئت برسد.

استاندارد ۹-۵. هماهنگی و اتکا

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید با ارائه‌دهندگان درون و برون‌سازمانی خدمات اطمینان‌بخشی، هماهنگ بوده و تکیه بر کار آن‌ها را مدنظر قرار دهد. هماهنگی خدمات، دوباره‌کاری را به حداقل رسانده، شکاف‌های موجود در پوشش ریسک‌های کلیدی را برجسته ساخته و ارزش افزوده‌ی کلی ارائه‌دهندگان [خدمات] را افزایش می‌دهد.

اگر مدیر ارشد حسابرسی داخلی نتواند به سطح مناسبی از

هماهنگی دست یابد، وی باید هرگونه نگرانی را با مدیریت ارشد و در صورت لزوم، با هیئت در میان بگذارد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی هنگام اتکای واحد حسابرسی داخلی بر کار سایر ارائه‌دهندگان خدمات اطمینان‌بخشی، باید مبنای آن اتکا را مستند ساخته، و همچنان، در قبال نتیجه‌گیری‌های واحد حسابرسی داخلی مسئول خواهد بود.

اصل ۱۰. منابع را مدیریت کنید^۱.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی، منابع را برای اجرای راهبرد حسابرسی داخلی و دستیابی به برنامه و سند ماموریت، مدیریت می‌کند.

مدیریت منابع، مستلزم کسب و به‌کارگیری اثربخش منابع مالی، انسانی و فناوری است. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید منابع مورد نیاز برای انجام مسئولیت‌های حسابرسی داخلی را تامین کرده و منابع را طبق روش‌های اجرای کار تعیین‌شده برای واحد حسابرسی داخلی به‌کار گیرد.

استاندارد ۱۰-۱. مدیریت منابع مالی

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید منابع مالی واحد حسابرسی داخلی را مدیریت کند.

---

۱. اصل مدیریت منابع

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید بودجه‌ای تدوین کرده که اجرای موفقیت‌آمیز راهبرد حسابرسی داخلی و تحقق برنامه‌ی آن را امکان‌پذیر سازد. این بودجه، منابع لازم برای عملیات واحد، از جمله کارآموزی و دستیابی به فناوری و ابزار را در بر می‌گیرد. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید فعالیت‌های روزانه‌ی واحد حسابرسی داخلی را به‌گونه‌ای کارآ و اثربخش و در هم‌راستایی با بودجه، مدیریت کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید بودجه را به تصویب هیئت برساند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید بلافاصله، پیامد کمبود منابع مالی را به هیئت و مدیریت ارشد اطلاع دهد.

استاندارد ۲-۱۰. مدیریت منابع انسانی

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید رویکردی را برای استخدام، توسعه و حفظ حسابرسان داخلی واجد شرایط جهت اجرای موفقیت‌آمیز راهبرد حسابرسی داخلی و دستیابی به برنامه‌ی حسابرسی داخلی تعیین کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید از تناسب، کفایت و به‌کارگیری اثربخش منابع انسانی برای دستیابی به برنامه‌ی مصوب حسابرسی داخلی، اطمینان حاصل کند. تناسب، به ترکیبی از دانش، مهارت‌ها و توانایی‌ها، کفایت، به کمیت منابع، و به‌کارگیری اثربخش، به تخصیص منابع با روشی برای بهینه‌سازی دستیابی به برنامه‌ی حسابرسی داخلی اشاره دارد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید با هیئت و مدیریت ارشد در مورد تناسب (مناسب‌بودن) و کفایت منابع انسانی واحد حسابرسی داخلی گفت‌وگو کند. اگر این واحد فاقد منابع انسانی مناسب و کافی برای تحقق برنامه‌ی حسابرسی داخلی باشد، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید نحوه‌ی دستیابی به منابع را تعیین کرده یا پیامد محدودیت‌ها را به‌موقع، به هیئت و مدیریت ارشد اطلاع‌رسانی کند (همچنین، به «استاندارد ۸-۲. منابع» رجوع کنید).

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید شایستگی‌های حسابرسان مشغول در واحد حسابرسی داخلی را ارزیابی و توسعه‌ی حرفه‌ای را تشویق کند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید با حسابرسان داخلی همکاری و به آن‌ها کمک کند شایستگی‌های فردی خود را از طریق کارآموزی، بازخورد نظارتی و/یا هدایت‌گری توسعه دهند (همچنین، به «استاندارد ۳-۱. شایستگی» رجوع کنید).

استاندارد ۱۰-۳. منابع فناورانه

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید نسبت به برخورداری واحد حسابرسی داخلی از فناوری برای پشتیبانی از فرایند حسابرسی داخلی، اطمینان حاصل کند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید به‌طور منظم، فناوری مورد استفاده توسط واحد حسابرسی داخلی را ارزیابی و فرصت‌های بهبود کارایی و اثربخشی را دنبال کند.

هنگام پیاده‌سازی فناوری جدید، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید دوره‌های کارآموزی مناسبی را برای حسابرسان داخلی پیرامون استفاده‌ی اثربخش از منابع فناورانه برگزار کند. مدیر ارشد

حسابرسی داخلی به منظور پیاده‌سازی درست منابع فناورانه، باید با واحدهای فناوری اطلاعات و امنیت اطلاعات سازمان همکاری کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید پیامد محدودیت‌های فناوری بر کارآیی یا اثربخشی واحد حسابرسی داخلی را به اطلاع هیئت و مدیریت ارشد برساند.

اصل ۱۱. اثربخش ارتباط برقرار کنید^۱.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی، واحد حسابرسی داخلی را در برقراری ارتباط اثربخش با ذینفعان هدایت می‌کند.

ارتباطات اثربخش، مستلزم تقویت روابط، ایجاد اعتماد و توانمندسازی ذینفعان برای بهره‌مندی از نتایج خدمات حسابرسی داخلی است. مدیر ارشد حسابرسی داخلی، مسئول کمک به واحد حسابرسی داخلی در برقراری ارتباط مستمر با ذینفعان و ایجاد اعتماد و تقویت روابط است. به علاوه، مدیر ارشد حسابرسی داخلی بر ارتباطات رسمی این واحد با هیئت و مدیریت ارشد نظارت می‌کند تا کیفیت را تقویت کرده و آگاهی‌بخشی‌هایی را براساس نتایج خدمات حسابرسی داخلی فراهم‌سازد.

---

۱. اصل ارتباطات اثربخش

استاندارد ۱-۱۱. ایجاد روابط و برقراری ارتباط با ذینفعان

الزامها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور شکل‌دهی روابط و ایجاد اعتماد با ذینفعان کلیدی، از جمله هیئت، مدیریت ارشد، مدیریت عملیاتی، نهادهای نظارتی، ارائه‌دهندگان درون و برون‌سازمانی خدمات اطمینان‌بخشی و سایر مشاوران، باید رویکردی را برای واحد حسابرسی داخلی ایجاد کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید ارتباطات رسمی و غیررسمی بین واحد حسابرسی داخلی و ذینفعان را توسعه بخشیده و به درک متقابل موارد زیر کمک کند:

- منافع و نگرانی‌های سازمان.
- رویکردهای شناسایی و مدیریت ریسک‌ها و اطمینان‌بخشی.
- نقش‌ها و مسئولیت‌های اشخاص مربوط و فرصت‌های همکاری.
- الزام‌های نظارتی مربوط.
- فرایندهای سازمانی مهم، از جمله گزارشگری مالی.

استاندارد ۲-۱۱. اطلاع‌رسانی اثربخش

الزامها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای ترویج اطلاع‌رسانی‌های دقیق، بی‌طرفانه، واضح، مختصر، سازنده، کامل و به‌موقع توسط واحد حسابرسی داخلی، باید روش‌های اجرای کار مشخصی را تدوین و اجرا کند.

استاندارد ۱۱-۳. اطلاع‌رسانی نتایج

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید نتایج خدمات حسابرسی داخلی را به‌صورت دوره‌ای و درصورت تناسب، برای هر پروژه‌ی حسابرسی، به هیئت و مدیریت ارشد اطلاع‌رسانی کند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید انتظارات هیئت و مدیریت ارشد در مورد ماهیت و زمان‌بندی اطلاع‌رسانی‌ها را درک کند.

نتایج خدمات حسابرسی داخلی می‌تواند دربرگیرنده‌ی موارد زیر باشد:

- نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی.
- مضامین، مانند رویه‌های موثر یا علل ریشه‌ای.
- نتیجه‌گیری‌های صورت‌گرفته در سطح واحد کسب‌وکار یا سازمان.

نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اطلاع‌رسانی‌های نهایی پروژه‌ی حسابرسی شامل نتیجه‌گیری‌های آن را بررسی و تایید کرده و در خصوص مخاطبان و چگونگی انتشار، قبل از صدور گزارش، تصمیم گیرد. درصورت تفویض این وظایف به حسابرسان داخلی دیگر، مدیر ارشد حسابرسی داخلی مسئولیت کلی را بر عهده خواهد داشت. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید درصورت لزوم، پیش از انتشار آخرین اطلاع‌رسانی‌ها با اشخاص برون‌سازمانی، از مشاور حقوقی و/یا مدیریت ارشد مشورت گیرد؛ مگر این‌که قوانین و/یا مقررات به‌نحو دیگری وی را ملزم یا محدود کرده

باشد (همچنین، به «استاندارد ۴-۱۱. خطاها و از قلم افتادگی‌ها»، «استاندارد ۵-۱۱. اطلاع‌رسانی پذیرش ریسک‌ها»، و «استاندارد ۱-۱۵. اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

مضامین

وقتی به یافته‌ها و نتیجه‌گیری‌های چند پروژه‌ی حسابرسی به‌صورت کلی نگریسته شود، شاید الگوها یا روندهایی مانند علل ریشه‌ای آشکار شوند. در صورت شناسایی مضامین مرتبط با فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان توسط مدیر ارشد حسابرسی داخلی، این مضامین باید به‌موقع، همراه با آگاهی‌بخشی، مشورت و/یا نتیجه‌گیری‌ها، به اطلاع هیئت و مدیریت ارشد برسد.

نتیجه‌گیری‌ها در سطح واحد کسب‌وکار یا سازمان

به‌دلیل الزام‌های صنعت، قوانین و/یا مقررات یا انتظارات هیئت، مدیریت ارشد و/یا سایر ذینفعان، مدیر ارشد حسابرسی داخلی شاید ملزم به انجام نتیجه‌گیری در سطح واحد کسب‌وکار یا سازمان باشد. این نتیجه‌گیری، بازتابی از قضاوت حرفه‌ای مدیر ارشد حسابرسی داخلی براساس پروژه‌های حسابرسی متعدد بوده و باید توسط اطلاعات مربوط، قابل اتکا و کافی پشتیبانی شود.

هنگام اطلاع‌رسانی این نتیجه‌گیری به هیئت یا مدیریت ارشد، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید موارد زیر را ارائه کند:

- خلاصه‌ای از درخواست.

- شاخص‌های مورد استفاده به‌عنوان مبنای نتیجه‌گیری‌ها، برای مثال، چارچوب راهبری یا چارچوب ریسک و کنترل.
- دامنه، از جمله محدودیت‌ها و دوره‌ی مرتبط با نتیجه‌گیری‌ها.
- خلاصه‌ای از اطلاعات پشتیبان نتیجه‌گیری‌ها.
- افشای اتکا بر کار سایر ارائه‌دهندگان خدمات اطمینان‌بخشی، در صورت وجود.

استاندارد ۴-۱۱. خطاها و از قلم‌افتادگی‌ها

الزام‌ها

اگر اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی حاوی خطا یا از قلم افتادگی بااهمیت باشد، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اطلاعات اصلاحی را به‌سرعت به تمامی اشخاص دریافت‌کننده‌ی اطلاع‌رسانی اولیه، اطلاع‌رسانی کند.

اهمیت براساس معیارهای مورد توافق با هیئت تعیین می‌شود.

استاندارد ۵-۱۱. اطلاع‌رسانی پذیرش ریسک‌ها

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید سطوح غیرقابل پذیرش ریسک را اطلاع‌رسانی کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی هنگام نتیجه‌گیری در خصوص پذیرش ریسک توسط مدیریت بیش از سطح تمایل به پذیرش ریسک یا آستانه‌ی تحمل ریسک سازمان، باید این موضوع را با مدیریت ارشد در میان بگذارد. اگر مدیر ارشد حسابرسی داخلی

تشخیص دهد موضوع توسط مدیریت ارشد برطرف نشده است، موضوع باید به هیئت اطلاع‌رسانی شود. مسئولیت برطرف‌سازی ریسک بر عهده مدیر ارشد حسابرسی داخلی نیست.

اصل ۱۲. کیفیت را بهبود دهید^۱.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی، مسئول انطباق واحد حسابرسی داخلی با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی و بهبود مستمر عملکرد آن است.

کیفیت، شاخص ترکیبی از انطباق با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی و دستیابی به اهداف قابل دستیابی عملکردی واحد حسابرسی داخلی است. بنابراین، برنامه‌ی تضمین و بهبود کیفیت برای ارزیابی و ارتقای انطباق واحد حسابرسی داخلی با استانداردها، حصول اهداف قابل دستیابی عملکردی و پیگیری بهبود مستمر طراحی می‌شود. این برنامه، سنجش‌های درون و برون‌سازمانی را در بر می‌گیرد (همچنین، به «استاندارد ۸-۳. کیفیت» و «استاندارد ۸-۴. سنجش کیفیت برون‌سازمانی» رجوع کنید).

مدیر ارشد حسابرسی داخلی، مسئول کسب اطمینان از این موضوع بوده که واحد حسابرسی داخلی به‌طور مستمر به‌دنبال بهبود خود است. این امر، مستلزم تدوین شاخص‌هایی برای ارزیابی عملکرد پروژه‌های حسابرسی داخلی، حساب‌رسان داخلی و

---

۱. اصل بهبود کیفیت

واحد حسابرسی داخلی است. این شاخص‌ها مبنای ارزیابی پیشرفت در مسیر دستیابی به اهداف قابل دستیابی عملکردی از جمله بهبود مستمر را تشکیل می‌دهند.

استاندارد ۱۲-۱. سنجش کیفیت درون‌سازمانی

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید سنجش‌های داخلی انطباق واحد حسابرسی داخلی با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی و پیشرفت در مسیر دستیابی به اهداف قابل دستیابی عملکردی را تدوین و اجرا کند.

طبق «استاندارد ۸-۳. کیفیت»، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید روش اجرای سنجش‌های داخلی شامل موارد زیر را تدوین کند:

- پایش مستمر انطباق واحد حسابرسی داخلی با استانداردها و پیشرفت آن در جهت تحقق اهداف قابل دستیابی عملکردی.
- خود-سنجی‌ها یا سنجش‌های دوره‌ای انجام‌شده توسط افراد دیگر در سازمان که از دانش کافی درباره رویه‌های حسابرسی داخلی برای ارزیابی انطباق آن با استانداردها برخوردار بوده.
- ارتباط با هیئت و مدیریت ارشد در مورد نتایج سنجش‌های داخلی.

براساس نتایج خود-سنجی‌های دوره‌ای، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برنامه‌های اقدام عملی را برای رسیدگی به موارد عدم انطباق با استانداردها و فرصت‌های بهبود، از جمله جدول زمانی

پیشنهادی برای اقدامات تدوین کند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید نتایج خود-سنجی‌های دوره‌ای و برنامه‌های اقدام عملی را به هیئت و مدیریت ارشد اطلاع‌رسانی کند (همچنین، به «استاندارد ۱-۸. تعامل با هیئت»، «استاندارد ۳-۸. کیفیت» و «استاندارد ۳-۹. روش‌های اجرای کار» رجوع کنید).

ارزیابی‌های درون‌سازمانی باید مستند شده و در ارزیابی‌های انجام‌شده توسط اشخاص ثالث مستقل به‌عنوان بخشی از سنجش کیفیت برون‌سازمانی نیز گنجانده شود (همچنین، به «استاندارد ۴-۸. سنجش کیفیت برون‌سازمانی» رجوع کنید).

اگر عدم انطباق با استانداردها، دامنه یا عملکرد کلی حسابرسی داخلی را تحت تاثیر قرار دهد، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید عدم انطباق و پیامد آن را نزد هیئت و مدیریت ارشد افشا کند.

استاندارد ۲-۱۲. اندازه‌گیری عملکرد

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اهداف قابل دستیابی‌ای را برای ارزیابی عملکرد واحد حسابرسی داخلی تعیین کند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید ورودی‌ها و انتظارات هیئت و مدیریت ارشد را هنگام تعیین اهداف قابل دستیابی عملکردی مدنظر قرار دهد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی به‌منظور ارزیابی میزان پیشرفت در جهت دستیابی به اهداف قابل دستیابی عملکردی و ارتقای بهبود مستمر واحد حسابرسی داخلی، باید روش اجرای

اندازه‌گیری عملکرد را تدوین کند.

هنگام ارزیابی عملکرد حسابرسی داخلی، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید در صورت لزوم از هیئت و مدیریت ارشد بازخورد دریافت کند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ی اقدام عملی را برای رسیدگی به مسائل و فرصت‌های بهبود تدوین کند.

استاندارد ۱۲-۳. نظارت و بهبود عملکرد پروژه‌ی حسابرسی

الزام‌ها

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید روش‌های اجرای کار مشخصی برای نظارت بر پروژه‌ی حسابرسی، تضمین کیفیت و توسعه‌ی شایستگی‌ها را تدوین و اجرا کند.

- مدیر ارشد حسابرسی داخلی یا سرپرست پروژه‌ی حسابرسی، باید به حسابرسان داخلی در طول پروژه‌ی حسابرسی رهنمود ارائه داده، تکمیل برنامه‌های کاری را بررسی کرده و پشتیبانی مناسب کاربرگ‌ها از یافته‌ها، نتیجه‌گیری‌ها و توصیه‌ها را تایید کند.
- به منظور کسب اطمینان از کیفیت، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اجرای پروژه‌های حسابرسی براساس استانداردها و روش‌های اجرای کار واحد حسابرسی داخلی را تایید کند.
- مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برای توسعه‌ی شایستگی‌ها، در مورد عملکرد حسابرسان داخلی و فرصت‌های بهبود، به آن‌ها بازخورد دهد.

میزان نظارت مورد نیاز، به بلوغ واحد حسابرسی داخلی، مهارت و تجربه حسابرسان داخلی و پیچیدگی پروژه‌های حسابرسی بستگی دارد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی مسئول سرپرستی پروژه‌های حسابرسی است، خواه کار توسط کارکنان حسابرسی داخلی یا سایر ارائه‌دهندگان خدمات صورت پذیرد. مسئولیت‌های نظارتی می‌تواند به افراد مناسب و واجد شرایط واگذار شود؛ بااین‌حال، مدیر ارشد حسابرسی داخلی مسئولیت نهایی را بر عهده دارد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اطمینان حاصل کند شواهد نظارت طبق روش‌های اجرای کار تعیین‌شده‌ی واحد حسابرسی داخلی، مستند و نگهداری می‌شود.

حوزه‌ی پنجم: اجرای خدمات حسابرسی داخلی

اجرای خدمات حسابرسی داخلی مستلزم برنامه‌ریزی پروژه‌های حسابرسی، انجام کار برای دستیابی به نتایج و یافته‌ها، همکاری با مدیریت برای تعیین برنامه‌های اقدام عملی و/یا توصیه‌ها، و اطلاع‌رسانی به مدیریت

و کارکنانِ مسئولِ فعالیت مورد بررسی در طول و پس از اتمام پروژه‌ی حسابرسی به‌گونه‌ای اثربخش است.

اگرچه استانداردهای اجرای پروژه‌ی حسابرسی به‌ترتیب ارائه‌شده‌اند، اما گام‌های اجرای پروژه همیشه مشخص، خطی و متوالی نیستند. در عمل، ترتیب انجام گام‌ها می‌تواند براساس

نوع کار، متفاوت بوده و هم‌پوشانی داشته یا تکرارشونده باشند. به‌عنوان مثال، برنامه‌ریزی پروژه‌ی حسابرسی، شامل جمع‌آوری اطلاعات و ارزیابی ریسک‌ها بوده که می‌تواند در طول پروژه‌ی حسابرسی ادامه یابد. هر مرحله، می‌تواند بر دیگری یا بر کل پروژه‌ی حسابرسی تاثیر بگذارد. بنابراین، از حسابرسان داخلی انتظار می‌رود پیش از شروع پروژه‌ی حسابرسی، تمام استانداردهای این حوزه را بررسی و درک کنند. خدمات حسابرسی داخلی شامل [پروژه‌های] اطمینان‌بخشی، مشورتی یا ترکیبی است. از حسابرسان داخلی انتظار می‌رود هنگام اجرای پروژه‌های حسابرسی، اعم از اطمینان‌بخشی یا مشورتی، استانداردها را اعمال و رعایت کنند، مگر در مواردی که خلاف آن در استانداردها مشخص شده باشد.

خدمات اطمینان‌بخشی برای ایجاد اطمینان در مورد فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل به ذینفعان سازمان، به‌خصوص هیئت، مدیریت ارشد و مدیریت فعالیت مورد بررسی، ارائه می‌شوند. حسابرسان داخلی از طریق این خدمات، سنجش‌های بی‌طرفانه‌ای از تفاوت بین شرایط موجود فعالیت مورد بررسی و مجموعه‌ای از معیارهای ارزیابی ارائه می‌دهند. حسابرسان داخلی با ارزیابی تفاوت‌ها، وجود یافته‌های قابل گزارش را مشخص کرده و نتیجه‌گیری خود در مورد نتایج پروژه‌ی حسابرسی، شامل گزارشگری، حتی هنگام اثربخشی فرایندها را فراهم می‌آورند.

حسابرسان داخلی می‌توانند خدمات مشورتی را به صلاحدید خود یا به درخواست هیئت، مدیریت ارشد یا مدیریت یک فعالیت

انجام دهند. ماهیت و دامنه‌ی خدمات مشورتی می‌تواند منوط به توافق با طرف درخواست‌کننده‌ی خدمات باشد. برخی از نمونه‌های خدمات مشورتی شامل ارائه‌ی مشورت در مورد طراحی و اجرای سیاست‌ها، فرایندها، سیستم‌ها و محصولات جدید، ارائه‌ی خدمات حسابرسی قضایی، ارائه‌ی کارآموزی و تسهیل گفت‌وگو پیرامون ریسک‌ها و کنترل‌ها است. هنگام انجام خدمات مشورتی، انتظار می‌رود حسابرسان داخلی با عدم پذیرش مسئولیت مدیریت، بی‌طرفی خود را حفظ کنند. برای مثال، حسابرسان داخلی می‌توانند خدمات مشورتی را به‌مثابه وظیفه‌ی فردی انجام دهند، اما مدیر ارشد حسابرسی داخلی در صورت پذیرش مسئولیت‌های فراتر از حسابرسی داخلی، باید تدابیر مناسبی را برای حفظ استقلال واحد حسابرسی داخلی به‌کار گیرد (همچنین، به «استاندارد ۱-۷. استقلال سازمانی» رجوع کنید).

خدمات حسابرسی داخلی طبق توضیحات ارائه‌شده در روش‌های اجرای کار مدیر ارشد حسابرسی داخلی، به کار گرفته می‌شوند (همچنین، به «استاندارد ۳-۹. روش‌های اجرای کار» رجوع کنید). مدیر ارشد حسابرسی داخلی شاید به تناسب، مسئولیت را به سایر متخصصان واجد شرایط در واحد حسابرسی داخلی واگذار کند، اما پاسخ‌گویی نهایی بر عهده‌ی وی باقی خواهد ماند.

اصل ۱۳. پروژه‌ی حسابرسی را اثربخش برنامه‌ریزی کنید^۱.

حسابرسان داخلی هر پروژه‌ی حسابرسی را با استفاده از رویکردی نظام‌مند و ساختاریافته، برنامه‌ریزی می‌کنند.

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی، همراه با روش‌های اجرای کار تدوین‌شده توسط مدیر ارشد حسابرسی داخلی، پایه‌و‌اساس رویکرد نظام‌مند و ساختاریافته حسابرسان داخلی برای برنامه‌ریزی پروژه‌های حسابرسی را تشکیل می‌دهند. حسابرسان داخلی، مسئول برقراری ارتباط اثربخش در تمام مراحل پروژه‌ی حسابرسی هستند.

برنامه‌ریزی پروژه‌ی حسابرسی، با درک انتظارات اولیه از پروژه و دلیل قرارگیری آن در برنامه‌ی حسابرسی داخلی، آغاز می‌شود. حسابرسان داخلی هنگام برنامه‌ریزی پروژه‌های حسابرسی، اطلاعاتی را جمع‌آوری می‌کنند که آن‌ها را قادر ساخته سازمان و فعالیت مورد بررسی را درک، و ریسک‌های مربوط به فعالیت را مورد ارزیابی قرار دهند. سنجش ریسک پروژه به حسابرسان داخلی امکان می‌دهد با شناسایی و اولویت‌بندی ریسک‌ها، اهداف و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی را تعیین کنند. همچنین، حسابرسان داخلی معیارها و منابع مورد نیاز برای انجام پروژه‌ی حسابرسی را شناسایی کرده و برنامه‌ی کاری پروژه‌ی حسابرسی مشتمل بر تشریح گام‌های مشخص برای اجرا را تدوین می‌کنند.

---

۱. اصل برنامه‌ریزی اثربخش پروژه‌ی حسابرسی

استاندارد ۱۳-۱. اطلاع‌رسانی پروژه‌ی حسابرسی

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید به‌گونه‌ای اثربخش در طول پروژه‌ی حسابرسی ارتباط برقرار کنند (همچنین، به «اصل ۱۱. ارتباطات اثربخش» و استانداردهای مرتبط با آن و «استاندارد ۱۵-۱. اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

حسابرسان داخلی باید اهداف قابل دستیابی، دامنه و زمان‌بندی پروژه‌ی حسابرسی را با مدیریت در میان بگذارند. تغییرهای بعدی باید به اطلاع مدیریت برسد (همچنین، به «استاندارد ۱۳-۳. اهداف قابل دستیابی و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

در پایان پروژه‌ی حسابرسی، اگر حسابرسان داخلی و مدیریت در مورد نتایج کار به توافق نرسند، حسابرسان داخلی باید با مدیریتِ فعالیت مورد بررسی گفت‌وگو کرده و برای حصول درک متقابل از موضوع تلاش کنند. در صورت عدم ایجاد این تفاهم، حسابرسان داخلی ملزم به تغییر هیچ بخشی از نتایج پروژه‌ی حسابرسی نبوده، مگر این‌که دلیل موجهی برای این کار وجود داشته باشد. حسابرسان داخلی باید از روش‌های اجرای کار تدوین‌شده پیروی کنند که به هر دو طرف اجازه داده، مواضع خود در مورد محتوای اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی و دلایل بروز هرگونه اختلاف نظر در مورد نتایج پروژه را بیان کنند (همچنین، به «استاندارد ۹-۳. روش‌های اجرای کار» و «استاندارد ۱۴-۴. توصیه‌ها و برنامه‌های اقدام عملی» رجوع کنید).

استاندارد ۱۳-۲. سنجش ریسک پروژه‌ی حسابرسی

الزامها

حسابرسان داخلی به منظور ارزیابی ریسک‌های مربوط، باید درک صحیحی از فعالیت مورد بررسی داشته باشند. در خدمات مشورتی، وابسته به توافق انجام‌شده با ذینفعان مربوط، شاید نیازی به سنجش ریسک رسمی و مستند نباشد.

برای دستیابی به درک کافی، حسابرسان داخلی باید اطلاعات قابل اتکا، مربوط و کافی برای موارد زیر را شناسایی و جمع‌آوری کنند:

- راهبردها، اهداف قابل دستیابی و ریسک‌های سازمان در ارتباط با فعالیت مورد بررسی.
- میزان آستانه‌ی تحمل ریسک سازمان در صورت تعیین.
- سنجش ریسک پشتیبان برنامه‌ی حسابرسی داخلی.
- فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل فعالیت مورد بررسی.
- چارچوب‌ها، رهنمودها و سایر معیارهای قابل استفاده برای ارزیابی اثربخشی آن فرایندها.
- حسابرسان داخلی باید از طریق بررسی اطلاعات جمع‌آوری‌شده، نحوه‌ی اجرای فرایندها را درک کنند. آن‌ها باید ریسک‌های نیازمند بررسی را به شیوه‌های زیر شناسایی کنند:
- شناسایی ریسک‌های بالقوه و مهم تهدیدکننده‌ی اهداف قابل دستیابی فعالیت مورد بررسی.
- در نظرآوری ریسک‌های خاص مرتبط با تقلب.

- ارزیابی اهمیت ریسک‌ها و اولویت‌بندی آن‌ها برای بررسی.

حسابرسان داخلی باید معیارهای مورد استفاده توسط مدیریت برای سنجش میزان تحقق اهداف قابل دستیابی فعالیت مورد بررسی را شناسایی کنند.

در مواردی که حسابرسان داخلی ریسک‌های مربوط به فعالیت مورد بررسی را در پروژه‌های حسابرسی قبلی شناسایی کرده‌اند، تنها باید سنجش ریسک پروژه‌ی حسابرسی قبلی را بررسی و به‌روزرسانی کنند.

استاندارد ۱۳-۳. اهداف قابل دستیابی و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید اهداف قابل دستیابی و دامنه‌ی هر پروژه‌ی حسابرسی را تعیین و مستند کنند.

اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی باید بیانگر هدف نهایی اجرای کار بوده و اهداف خاص مد نظر، از جمله، اهداف تکلیف‌شده به‌واسطه قوانین و/یا مقررات را توصیف کند.

دامنه، باید با مشخص‌سازی فعالیت‌ها، مکان‌ها، فرایندها، سیستم‌ها، مولفه‌ها، بازه‌ی زمانی پوشش داده‌شده در پروژه‌ی حسابرسی و سایر اجزای نیازمند بررسی، تمرکز و مرزهای پروژه‌ی حسابرسی را تعیین کرده و برای دستیابی به اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی، کافی باشد.

حسابرسان داخلی باید این موضوع که هدف پروژه‌ی حسابرسی، ارائه‌ی خدمات اطمینان‌بخشی یا مشورتی بوده را مدنظر قرار دهند؛ زیرا انتظارات ذینفعان و الزام‌های استانداردها متناسب با نوع پروژه‌ی حسابرسی، متفاوت است.

محدودیت‌های مترتب بر دامنه، هنگام شناسایی، باید با هدف رفع آن‌ها با مدیریت در میان گذاشته شود. محدودیت‌های مترتب بر دامنه از شرایط پروژه‌ی اطمینان‌بخشی مانند محدودیت منابع یا محدودیت‌های دسترسی به کارکنان، امکانات، داده‌ها و اطلاعات سرچشمه می‌گیرند که مانع از اجرای کار مورد انتظار در برنامه‌ی کاری توسط حسابرسان داخلی می‌شود (همچنین، به «استاندارد ۵-۱۳. منابع پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

اگر دستیابی به راه‌حل در تعامل با مدیریت امکان‌پذیر نباشد، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید موضوع محدودیت مترتب بر دامنه را طبق روش اجرای کار معین به هیئت انتقال دهد.

زمانی که کار حسابرسی به موازات پیشرفت‌های پروژه‌ی حسابرسی ایجاب می‌کند، حسابرسان داخلی باید انعطاف‌پذیری لازم برای ایجاد تغییرها در اهداف قابل دستیابی و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی را داشته باشند.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اهداف قابل دستیابی و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی و هرگونه تغییر طی آن پروژه را تصویب کند.

استاندارد ۴-۱۳. معیارهای ارزیابی

الزامها

حسابرسان داخلی باید مرتبط‌ترین معیارهای تعریف‌شده در اهداف قابل دستیابی و دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی را برای ارزیابی جنبه‌های مختلف فعالیت مورد بررسی، تعیین کنند. در مورد خدمات مشورتی، وابسته به توافق با ذینفعان مربوط، تعیین معیارهای ارزیابی شاید ضروری نباشد.

حسابرسان داخلی باید کفایت معیارهای ایجادشده توسط هیئت و مدیریت ارشد، جهت تعیین دستیابی فعالیت مورد بررسی به اهداف قابل دستیابی و اهداف نهایی خود را مورد ارزیابی قرار دهند. در صورت کفایت این معیارها، حسابرسان داخلی باید از آن‌ها در ارزیابی‌های خود استفاده کنند. در غیر این صورت، حسابرسان داخلی باید معیارهای مناسبی را از طریق گفت‌وگو با هیئت و/یا مدیریت ارشد تعیین کنند.

استاندارد ۵-۱۳. منابع پروژه‌ی حسابرسی

الزامها

حسابرسان داخلی هنگام برنامه‌ریزی پروژه‌ی حسابرسی، باید انواع و میزان منابع لازم برای دستیابی به اهداف قابل دستیابی پروژه را شناسایی کنند.

حسابرسان داخلی باید موارد زیر را مدنظر قرار دهند:

- ماهیت و پیچیدگی پروژه‌ی حسابرسی.
- چارچوب زمانی تکمیل پروژه‌ی حسابرسی.

- تناسب و کفایت منابع مالی، انسانی و فناورانه در دسترس برای دستیابی به اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی.
- در صورت عدم تناسب یا عدم کفایت منابع در دسترس، حسابرسان داخلی باید نگرانی‌های خود را با مدیر ارشد حسابرسی داخلی برای کسب منابع در میان بگذارند.

استاندارد ۱۳-۶. برنامه‌ی کار

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید برای دستیابی به اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی، برنامه‌ی کاری پروژه‌ی حسابرسی را تدوین و مستند کنند.

برنامه‌ی کاری پروژه‌ی حسابرسی باید براساس اطلاعات کسب‌شده در طول برنامه‌ریزی پروژه‌ی حسابرسی و در صورت لزوم، نتایج سنجش ریسک باشد.

موارد زیر باید در برنامه‌ی کاری پروژه‌ی حسابرسی مشخص شوند:

- معیارهای مورد استفاده برای ارزیابی هر هدف قابل دستیابی.
- وظایف تعیین‌شده برای دستیابی به اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی.
- روش‌های انجام کار شامل رویه‌های تحلیلی مورد استفاده و ابزارهای لازم برای انجام وظایف.
- حسابرسان داخلی تخصیص داده‌شده برای انجام هر وظیفه.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید برنامه‌ی کاری پروژه‌ی حسابرسی را پیش از اجرا و بلافاصله پس از ایجاد تغییرهای بعدی، بررسی و تصویب کند.

اصل ۱۴. پروژه‌ی حسابرسی را اجرا کنید.^۱

حسابرسان داخلی برای دستیابی به اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی، برنامه‌ی کاری پروژه‌ی حسابرسی را اجرا می‌کنند.

حسابرسان داخلی به‌منظور اجرای برنامه‌ی کاری پروژه‌ی حسابرسی، اطلاعات را جمع‌آوری کرده و برای تهیه شواهد، به تجزیه و تحلیل و ارزیابی می‌پردازند. این گام‌ها، حسابرسان داخلی را قادر می‌سازد:

- اطمینان‌بخشی کرده و یافته‌های بالقوه را شناسایی کنند.
- علل، تاثیرات و اهمیت یافته‌ها را تعیین کنند.
- توصیه‌ها را ارائه کرده و/یا با مدیریت برای تدوین برنامه‌های اقدام عملی همکاری کنند.
- نتیجه‌گیری‌هایی را تدوین کنند.

استاندارد ۱-۱۴. جمع‌آوری اطلاعات برای تجزیه و تحلیل و ارزیابی

الزام‌ها

به‌منظور انجام تجزیه و تحلیل‌ها و ارزیابی‌ها، حسابرسان داخلی باید اطلاعات با ویژگی‌های زیر را جمع‌آوری کنند:

---

۱. اصل اجرای پروژه‌ی حسابرسی

- **مربوط** - سازگار با اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی بوده، در محدوده‌ی دامنه‌ی پروژه‌ی حسابرسی قرار گرفته و به تدوین نتایج پروژه‌ی حسابرسی کمک کند.
- **قابل اتکا** - مبتنی بر واقعیات و به‌روز. حسابرسان داخلی از تردید حرفه‌ای خود برای ارزیابی قابلیت اتکای اطلاعات بهره می‌گیرند. قابلیت اتکا زمانی تقویت می‌شود که اطلاعات:
  - به‌صورت مستقیم توسط حسابرس داخلی یا از یک منبع مستقل به‌دست آمده باشد.
  - [با توجه به شواهد] مورد تایید باشد.
  - از سیستمی با فرایندهای اثربخش راهبری، مدیریت ریسک و کنترل جمع‌آوری شده باشد.
- **کافی** - حسابرسان داخلی را قادر به انجام تجزیه و تحلیل‌ها و ارزیابی‌های کامل کرده و فردی محتاط، آگاه و باصلاحیت را قادر ساخته برنامه‌ی کاری پروژه‌ی حسابرسی را تکرار کرده و به نتایجی مشابه با حسابرس داخلی برسد.

حسابرسان داخلی باید قابلیت اتکا و مربوط بودن اطلاعات در کنار کفایت آن برای تجزیه و تحلیل جهت فراهم‌سازی مبنایی برای شکل‌دهی یافته‌های بالقوه‌ی پروژه‌ی حسابرسی و نتیجه‌گیری‌ها را مورد ارزیابی قرار دهند (همچنین، به «استاندارد ۱۴-۲. تجزیه و تحلیل‌ها و یافته‌های بالقوه‌ی پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

در فقدان شواهد مربوط، قابل اتکا و کافی برای پشتیبانی از یافته‌های پروژه‌ی حسابرسی، حسابرسان داخلی باید جمع‌آوری

اطلاعات اضافی برای تجزیه و تحلیل و ارزیابی را مورد بررسی قرار دهند. در صورت عدم امکان کسب شواهد مربوط، حسابرسان داخلی باید شناسایی یا عدم شناسایی یافته را مورد ارزیابی قرار دهند.

استاندارد ۱۴-۲. تجزیه و تحلیل‌ها و یافته‌های بالقوه‌ی پروژه‌ی حسابرسی

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید اطلاعات مربوط، قابل اتکا و کافی برای تدوین یافته‌های بالقوه‌ی پروژه‌ی حسابرسی را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند. در مورد خدمات مشورتی، وابسته به توافق با ذینفعان مربوط، شاید نیاز به جمع‌آوری شواهد برای تدوین یافته‌ها نباشد.

حسابرسان داخلی باید از طریق تجزیه و تحلیل اطلاعات، وجود تفاوت بین معیارهای ارزیابی و وضعیت (شرایط) موجود فعالیت مورد بررسی را مشخص کنند (همچنین، به «استاندارد ۱۳-۴. معیارهای ارزیابی» رجوع کنید).

حسابرسان داخلی باید با استفاده از اطلاعات و شواهد جمع‌آوری‌شده در طول پروژه‌ی حسابرسی، شرایط را تعیین کنند.

تفاوت بین معیارها و شرایط، نشانگر یافته‌ای بالقوه بوده که باید مورد توجه و ارزیابی بیشتر قرار گیرد. اگر تجزیه و تحلیل‌های اولیه، شواهد کافی برای پشتیبانی از یافته‌های بالقوه‌ی پروژه‌ی حسابرسی فراهم نکنند، حسابرسان داخلی باید مراقبت حرفه‌ای

خود را برای تعیین لزوم انجام تجزیه و تحلیل‌های بیشتر به کار گیرند.

در صورت نیاز به انجام تجزیه و تحلیل‌های بیشتر، برنامه‌ی کار باید مطابق آن تعدیل شده و به تصویب مدیر ارشد حسابرسی داخلی برسد.

اگر حسابرسان داخلی عدم نیاز به انجام تجزیه و تحلیل‌های بیشتر و عدم وجود تفاوت بین معیارها و شرایط را تشخیص دهند، باید در نتیجه‌گیری پروژه‌ی حسابرسی در مورد اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل فعالیت، اطمینان‌بخشی کنند.

استاندارد ۱۴-۳. ارزیابی یافته‌ها

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید هر یافته‌ی بالقوه پروژه‌ی حسابرسی را برای تعیین اهمیت آن، مورد ارزیابی قرار دهند. حسابرسان داخلی هنگام ارزیابی یافته‌های بالقوه پروژه‌ی حسابرسی باید از طریق همکاری با مدیریت، در صورت امکان، علل ریشه‌ای را شناسایی، اثرهای بالقوه را تعیین و اهمیت موضوع را ارزیابی کنند.

برای تعیین اهمیت ریسک، حسابرسان داخلی باید احتمال وقوع ریسک و پیامد آن بر فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک، یا کنترل سازمان را در نظر گیرند.

اگر حسابرسان داخلی سازمان را در معرض ریسک بااهمیت ببینند، باید این موضوع را در قالب یک یافته مستند و اطلاع‌رسانی کنند.

حسابرسان داخلی باید براساس وضعیت‌ها و روش‌های اجرای کار تدوین‌شده، گزارش سایر ریسک‌ها در قالب یافته‌ها را مدنظر قرار دهند.

حسابرسان داخلی باید با استفاده از روش‌های اجرای کار تدوین‌شده توسط مدیر ارشد حسابرسی داخلی، هر یک از یافته‌های پروژه‌ی حسابرسی را براساس اهمیت آن اولویت‌بندی کنند.

استاندارد ۱۴-۴. توصیه‌ها و برنامه‌های اقدام عملی

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید مشخص کنند که آیا توصیه‌ها را تدوین کرده، برنامه‌های اقدام عملی را از مدیریت درخواست کرده یا با همکاری مدیریت در مورد اقدامات زیر به توافق رسیده‌اند:

- رفع فاصله میان معیارهای تعیین‌شده و شرایط موجود.
- کاهش ریسک‌های شناسایی‌شده تا سطح قابل قبول.
- رسیدگی به علت ریشه‌ای یافته.
- ارتقا یا بهبود فعالیت مورد بررسی.

هنگام تدوین توصیه‌ها، حسابرسان داخلی باید توصیه‌ها را با مدیریت فعالیت مورد بررسی در میان بگذارند.

اگر حسابرسان داخلی و مدیریت در مورد توصیه‌های پروژه‌ی حسابرسی و/یا برنامه‌های اقدام عملی اختلاف نظر داشته باشند، حسابرسان داخلی باید با پیروی از روش اجرای کار تعیین شده، به هر دو طرف امکان بیان موضع و منطق خود و دستیابی به راه حل را دهند (همچنین، به «استاندارد ۹-۳. روش‌های اجرای کار» رجوع کنید).

استاندارد ۱۴-۵. نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید با تدوین نتیجه‌گیری پروژه‌ی حسابرسی، نتایج حاصل را در ارتباط با اهداف قابل دستیابی پروژه‌ی حسابرسی و اهداف قابل دستیابی مدیریت، خلاصه کنند. نتیجه‌گیری پروژه‌ی حسابرسی باید خلاصه‌ای از قضاوت حرفه‌ای حسابرسان داخلی پیرامون اهمیت کلی مجموع یافته‌های پروژه‌ی حسابرسی ارائه دهد.

نتیجه‌گیری پروژه‌ی حسابرسی اطمینان بخشی باید دربرگیرنده‌ی قضاوت حسابرسان داخلی در رابطه با اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و/یا کنترل فعالیت مورد بررسی، از جمله اذعان به اثربخشی فرایندها باشد.

استاندارد ۱۴-۶. مستندسازی پروژه‌ی حسابرسی

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید اطلاعات و شواهدی را برای پشتیبانی از نتایج پروژه‌ی حسابرسی، مستند کنند. تجزیه و تحلیل‌ها،

ارزیابی‌ها و اطلاعات پشتیبان مربوط به پروژه‌ی حسابرسی باید به‌نحوی مستند شوند که حسابرس داخلی آگاه و محتاط، یا شخصی آگاه و باصلاحیت مشابه، بتواند کار را تکرار کرده و همان نتایج را به‌دست آورد.

حسابرسان داخلی و سرپرست پروژه‌ی حسابرسی باید مستندات پروژه‌ی حسابرسی را از نظر دقت، مربوط بودن و کامل بودن بررسی کنند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید مستندات پروژه‌ی حسابرسی را بررسی و تایید کند. حسابرسان داخلی باید مستندات پروژه‌ی حسابرسی را طبق قوانین و/یا مقررات مربوط و همچنین، دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی واحد حسابرسی داخلی و سازمان نگهداری کنند.

اصل ۱۵. نتایج پروژه‌ی حسابرسی را اطلاع‌رسانی و برنامه‌های اقدام عملی را پایش کنید^۱.

حسابرسان داخلی، نتایج پروژه‌ی حسابرسی را به اشخاص مربوط اطلاع‌رسانی کرده و بر پیشرفت مدیریت در جهت اجرای توصیه‌ها یا برنامه‌های اقدام عملی نظارت می‌کنند.

حسابرسان داخلی، مسئول انتشار اطلاع‌رسانی نهایی پس از تکمیل پروژه‌ی حسابرسی و اطلاع‌رسانی نتایج پروژه‌ی حسابرسی به مدیریت هستند. حسابرسان داخلی به ارتباط خود با مدیریت فعالیت مورد بررسی ادامه داده تا از پیاده‌سازی برنامه‌های اقدام عملی اطمینان حاصل کنند.

---

۱. اصل اطلاع‌رسانی نتایج پروژه‌ی حسابرسی و پایش برنامه‌های اقدام عملی

استاندارد ۱۵-۱. اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی

الزام‌ها

برای هر پروژه‌ی حسابرسی، حسابرسان داخلی باید اطلاع‌رسانی نهایی شامل اهداف قابل دستیابی، دامنه، توصیه‌ها و/یا برنامه‌های اقدام عملی در صورت لزوم، و نتیجه‌گیری‌ها را تدوین کنند.

اطلاع‌رسانی نهایی برای پروژه‌های اطمینان‌بخشی باید دربرگیرنده‌ی موارد زیر باشد:

- یافته‌ها به همراه اهمیت و اولویت‌بندی آن‌ها.
- تشریح محدودیت‌های دامنه در صورت وجود.
- نتیجه‌گیری درباره‌ی اثربخشی فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل فعالیت مورد بررسی.

در اطلاع‌رسانی نهایی، باید افراد مسئول رسیدگی به یافته‌ها و تاریخ برنامه‌ریزی شده برای تکمیل اقدامات مشخص شود.

وقتی حسابرسان داخلی پیش از انتشار اطلاع‌رسانی نهایی، متوجه آغاز یا تکمیل اقدامات توسط مدیریت برای رسیدگی به یک یافته شوند، باید در اطلاع‌رسانی به این اقدامات اذعان کنند.

طبق مفاد «استاندارد ۱۱-۲. اطلاع‌رسانی اثربخش»، اطلاع‌رسانی نهایی باید دقیق، بی‌طرفانه، واضح، مختصر، سازنده، کامل و به‌موقع باشد.

حسابرسان داخلی باید اطمینان حاصل کنند اطلاع‌رسانی نهایی

پیش از انتشار، مورد بررسی و تایید مدیر ارشد حسابرسی داخلی قرار گرفته است.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید اطلاع‌رسانی نهایی را برای اشخاصی منتشر کند که می‌توانند از مورد توجه قرارگیری نتایج اطمینان حاصل کنند (همچنین، به «استاندارد ۱۱-۳. اطلاع‌رسانی نتایج» رجوع کنید).

اگر پروژه‌ی حسابرسی مطابق استانداردها اجرا نشود، در اطلاع‌رسانی نهایی پروژه، جزئیات زیر پیرامون عدم انطباق باید افشا شود:

- استاندارد(هایی) که انطباق با آن‌ها حاصل نشده.
- دلیل (دلایل) عدم انطباق.
- پیامد عدم انطباق بر یافته‌ها و نتیجه‌گیری‌های پروژه‌ی حسابرسی.

استاندارد ۱۵-۲. تایید پیاده‌سازی توصیه‌ها یا برنامه‌های اقدام عملی

الزام‌ها

حسابرسان داخلی باید پیاده‌سازی توصیه‌های خود یا برنامه‌های اقدام عملی مدیریت را به‌واسطه ایجاد روش اجرای کار شامل موارد زیر، تایید کنند:

پرس‌وجو درباره‌ی پیشرفت پیاده‌سازی.

- اجرای سنجش‌های پیگیری با استفاده از رویکرد مبتنی بر ریسک.
- به‌روزرسانی وضعیت اقدامات مدیریت در سیستم ردیابی.

در تعیین گستره‌ی این رویه‌ها، اهمیت یافته را باید در نظر گرفت.

اگر مدیریت در پیاده‌سازی اقدامات عملی، طبق تاریخ‌های تعیین‌شده برای آن پیشرفت نکرده باشد، حسابرسان داخلی باید توضیحات مدیریت را جویا شده، مستند کرده و این موضوع را با مدیر ارشد حسابرسی داخلی در میان بگذارند. مدیر ارشد حسابرسی داخلی مسئولیت تعیین پذیرش ریسکی بیش از سطح تحمل ریسک توسط مدیریت به‌واسطه تاخیر یا عدم اقدام را بر عهده دارد (همچنین، به «استاندارد ۵-۱۱. اطلاع‌رسانی پذیرش ریسک‌ها» رجوع کنید).

کاربست استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی در بخش عمومی

بااینکه استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی بر تمام واحدهای حسابرسی داخلی مترتب هستند، حسابرسان داخلی بخش عمومی در محیطی سیاسی، تحت ساختارهای راهبری، سازمانی و بودجه‌ای کار می‌کنند که شاید با ساختارهای بخش خصوصی متفاوت باشد. ماهیت این ساختارها و شرایط، می‌تواند تحت تاثیر حوزه‌ی قضایی و سطحی در دولت قرار گیرد که واحد حسابرسی داخلی در آن فعالیت دارد. علاوه بر این، برخی از اصطلاحات مورد استفاده در بخش عمومی با اصطلاحات بخش خصوصی متفاوت است. این تفاوت‌ها می‌تواند بر نحوه‌ی کاربرست استانداردها توسط واحدهای حسابرسی داخلی بخش عمومی تاثیر بگذارد. به‌همین دلیل، انتظار می‌رود سنجش کیفیت برون‌سازمانی واحد حسابرسی داخلی در بخش عمومی توسط گروه سنجش‌گر آگاه در مورد فعالیت‌ها و ساختارهای راهبری این بخش انجام شود (همچنین، به «استاندارد ۴-۸. سنجش کیفیت برون‌سازمانی» رجوع کنید).

بخش عمومی براساس چارچوب قانونی متشکل از قوانین، مقررات، دستورات و قوانین اداری و سایر انواع الزام‌های راهبردی خاص حوزه(های) قضایی مورد فعالیت سازمان اداره می‌شود. در سراسر استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی، از اصطلاح «قوانین و/یا مقررات» برای اشاره به چارچوب قانونی استفاده شده است. قوانین و/یا مقررات می‌تواند سند، جایگاه سازمانی، رابطه‌ی گزارشگری، دامنه‌ی کار، بودجه و سایر الزام‌های واحد حسابرسی داخلی را تعیین کنند.

به‌واسطه چنین اسنادی، واحدهای حسابرسی داخلی فعال در بخش عمومی اغلب ملزم به تمرکز بر موارد زیر هستند:

- کسب اطمینان از رعایت قوانین و/یا مقررات.
- شناسایی فرصت‌های بهبود کارایی، اثربخشی و صرفه‌جویی در فرایندها و برنامه‌های دولت.
- تعیین این‌که آیا منابع عمومی به اندازه کافی محافظت شده و به‌طور مناسب برای ارائه‌ی عادلانه خدمات مورد استفاده قرار می‌گیرند.
- ارزیابی هم‌راستایی عملکرد سازمان با اهداف قابل دستیابی و اهداف نهایی راهبردی آن.

بخش‌های زیر، توصیف‌گر موقعیت‌هایی است که در آن، کاربست استانداردها شاید برای حسابرسان داخلی فعال در بخش عمومی متفاوت باشد.

قوانین و/یا مقررات

مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید از قوانین و/یا مقررات تاثیرگذار بر توانایی واحد حسابرسی داخلی برای انطباق کامل با تمام مفاد استانداردها مطلع باشد. از یک منشور یا سند دیگری می‌توان برای توضیح نحوه‌ی رعایت الزام‌های قوانین و/یا مقررات و همچنین، هدف استانداردها توسط واحد حسابرسی داخلی استفاده کرد. در مواقعی که انطباق امکان‌پذیر نیست، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید دلیل آن را مستند کرده، افشای مناسبی انجام داده و با سایر الزام‌های استانداردها مطابقت داشته باشد (همچنین، به «استاندارد ۱-۴. انطباق با استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی»، «استاندارد ۱-۶. سند مأموریت حسابرسی داخلی»، «استاندارد ۲-۶. منشور حسابرسی داخلی»، «استاندارد ۳-۸. کیفیت»، «استاندارد ۴-۸. سنجش کیفیت برون‌سازمانی»، «استاندارد ۱-۱۲. سنجش کیفیت درون‌سازمانی» و «استاندارد ۱-۱۵. اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

فهرست زیر، موقعیت‌هایی را توصیف کرده که در آن قوانین و/یا مقررات، می‌تواند بر توانایی واحدهای حسابرسی داخلی فعال در بخش عمومی برای انطباق با استانداردها تاثیر بگذارد:

- زمانی که قوانین و/یا مقررات به‌مثابه سند و منشور حسابرسی داخلی عمل می‌کنند، مدیر ارشد حسابرسی داخلی شاید اختیار یا توانایی اصلاح آن‌ها را نداشته باشد. بنابراین، الزام مندرج در «استاندارد ۱-۶. سند مأموریت حسابرسی داخلی» برای بررسی دوره‌ای مأموریت

به‌منظور به‌روزرسانی آن شاید مجاز نباشد. بااین‌حال، مدیر ارشد حسابرسی داخلی می‌تواند با بررسی و مستندسازی دوره‌ای و متمرکز سند و منشور اطمینان حاصل کند مسیر انطباق با قوانین و/یا مقررات به‌دقت تعریف شده است.

- قوانین و/یا مقررات افشای عمومی شاید بر انواع مستندات نیازمند انتشار برای عموم و اسناد غیرقابل انتشار برای عموم حاکم باشد. انتظار می‌رود روش اجرای کار واحدهای حسابرسی داخلی در بخش عمومی این الزام‌ها را در بر گیرد (همچنین، به «استاندارد ۱-۵. استفاده از اطلاعات» و «استاندارد ۲-۵. حفاظت از اطلاعات» رجوع کنید).

- قوانین و/یا مقررات می‌تواند نوع گفت‌وگوهای خصوصی مدیر ارشد حسابرسی داخلی با هیئت را محدود سازد (همچنین، به تعریف «هیئت» در واژه‌نامه، «استاندارد ۳-۶. پشتیبانی هیئت و مدیریت ارشد» و «استاندارد ۱-۷. استقلال سازمانی» رجوع کنید).

- قوانین و/یا مقررات شاید واحدهای حسابرسی داخلی فعال در بخش عمومی را ملزم به ارائه‌ی نتایج حسابرسی داخلی در جلسه‌های علنی کنند. انتظار می‌رود روش اجرای کار انتشار اطلاع‌رسانی نهایی به این الزام‌ها پایبند باشد (همچنین، به «استاندارد ۲-۱۱. اطلاع‌رسانی اثربخش» و «استاندارد ۱-۱۵. اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

- در بخش عمومی، ارائه‌ی خدمات اطمینان‌بخشی برون‌سازمانی اغلب اجباری است. در برخی از حوزه‌های قضایی، اقتدار دیوان محاسبات می‌تواند بر اختیارهای حسابرسی داخلی غالب شده و واحدهای حسابرسی داخلی ملزم به پایبندی به برنامه‌ریزی مقررشده و انجام کار مشترک باشند. در «استاندارد ۱۱-۱. ایجاد روابط و برقراری ارتباط با ذینفعان»، واحد حسابرسی داخلی ملزم به هماهنگی با ارائه‌دهنده‌ی برون‌سازمانی خدمات اطمینان‌بخشی بوده و این اختیار می‌تواند جایگزین نقش هماهنگی آن شود (همچنین، به «استاندارد ۱-۶. سند مأموریت حسابرسی داخلی» و «استاندارد ۵-۹. هماهنگی و اتکا» رجوع کنید).

حسابرسان داخلی فعال در بخش عمومی دارای طیف وسیعی از ذینفعان، از جمله عموم مردم در حوزه‌ی قضایی مربوط و همچنین، مقام‌های منصوب و منتخب هستند. واحد حسابرسی داخلی شاید از منظر قانونی ملزم به پاسخ‌گویی و شفافیت در برابر عموم مردم باشد. حسابرسان داخلی برای خدمت‌رسانی به ذینفعان خود، شاید در هنگام برنامه‌ریزی و اجرای خدمات حسابرسی داخلی به نظرهای مردم توجه کنند. این نظرها می‌توانند توسط کاربران خدمات دولتی مانند تاسیسات، سیستم‌های حمل‌ونقل عمومی، پارک‌ها و مراکز تفریحی، فرایندهای صدور مجوز ساخت‌وساز و غیره ارائه شود (همچنین، به «استاندارد ۹-۴. برنامه‌ی حسابرسی داخلی»، «استاندارد ۱۱-۱. ایجاد روابط و برقراری ارتباط با ذینفعان» و «استاندارد

۲-۱۳. سنجش ریسک پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

ساختارهای راهبری و سازمانی

واحدهای حسابرسی داخلی در بخش عمومی تحت ساختارهای مختلفی اداره می‌شوند. برخی از سازمان‌های بخش عمومی می‌تواند تحت چندین سطوح راهبری، چه در داخل و چه در خارج از سازمان باشند که شاید روابط گزارشگری مدیر ارشد حسابرسی داخلی و همچنین، نظارت و تامین مالی این واحد را پیچیده کند.

استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی به مسئولیت‌های مربوط به «هیئت» و «مدیریت ارشد» اشاره می‌کنند. واژه‌نامه، «هیئت» را با استفاده از مفاهیمی تعریف کرده که ساختارهای مختلف راهبری در بخش عمومی را در بر می‌گیرد. از آن‌روی که هیئت در بخش عمومی می‌تواند نهاد سیاست‌گذار باشد، شاید بر جنبه‌های توصیف‌شده در استانداردها پیرامون مدیر ارشد حسابرسی داخلی و واحد حسابرسی داخلی مترتب نباشد. به‌عنوان مثال، این رکن راهبری شاید قادر به انتصاب، عزل یا تعیین پاداش مدیر ارشد حسابرسی داخلی نباشد. در چنین موقعیت‌هایی، از هیئت انتظار می‌رود کماکان نظر خود در مورد ارزیابی عملکرد و تصمیم‌های انتصاب و عزل مدیر ارشد حسابرسی داخلی را به مدیریت انتقال دهد. در سایر سازمان‌های بخش عمومی، «مدیریت ارشد» شاید متفاوت از استانداردها تعریف شود. وقتی این اصطلاح برای اشاره به مدیریت فعالیت مورد بررسی به‌کار می‌رود، باید سازوکارهای حفاظتی را برای حفظ استقلال و کاهش خطر مداخله در کار حسابرسی داخلی اجرا کرد.

مدیر ارشد حسابرسی داخلی بدون مشاوره با هیئت و مدیریت ارشد که به صورت مستقیم بر واحد حسابرسی داخلی نظارت می‌کنند، نباید از مقام‌های منتخب دستور گیرد؛ مگر این‌که این مقام‌ها مسئولیت نظارت مستقیم داشته باشند.

مثال‌های زیر، ساختارهای راهبری و سازمانی را توصیف می‌کنند که در آن‌ها، واحدهای حسابرسی داخلی شاید مجبور به تعدیل برخی از استانداردها شوند (این فهرست، جامع نیست):

- واحد حسابرسی داخلی شاید جدا از سایر بخش‌های سازمان بوده و مدیر ارشد حسابرسی داخلی به صورت مستقیم به نهادی قانون‌گذار که به مثابه هیئت عمل کرده، گزارش دهد.
- واحد حسابرسی داخلی شاید در بالاترین سطح سازمان دولتی قرار گیرد و مدیر ارشد حسابرسی داخلی به صورت مستقیم به رئیس سازمان گزارش دهد.
- واحد حسابرسی داخلی شاید در یکی دیگر از اجزای سازمان قرار گیرد (مانند یک بخش یا واحد دیگر در سازمان دولتی) و مدیر ارشد حسابرسی داخلی به رئیس سازمان یا هیئت غیرموظف/نظارتی گزارش دهد. این وضعیت شاید زمانی به وجود آید که ساختار راهبری چندلایه و بیش از یک رکن راهبری وجود داشته باشد.
- واحد حسابرسی داخلی شاید جدا از سایر بخش‌های سازمان باشد؛ زیرا مدیر ارشد حسابرسی داخلی توسط رای دهندگان در حوزه قضایی، انتخاب و حفظ شده و به هیچ هیئت نظارتی یا شخص خاصی در سازمان گزارش

ندهد.

- واحد حسابرسی داخلی شاید در سطوح پایین‌تر سازمان قرار گیرد و مدیر ارشد حسابرسی داخلی به یکی از مدیران ارشد آن بخش گزارش دهد.

بااینکه برخی از این موقعیت‌ها، الزام‌های استقلال در استانداردهای جهانی حسابرسی داخلی را برآورده نمی‌کنند، اما ایجاد کمیته‌ی حسابرسی متشکل از عموم مردم و مستقل از مدیریت، از استقلال محافظت کرده و ارائه‌ی پایش، مشورت و بازخورد مستمر را ممکن می‌سازد (همچنین، به «استاندارد ۲-۶. منشور حسابرسی داخلی»، «استاندارد ۳-۶. پشتیبانی هیئت و مدیریت ارشد»، «اصل ۷. قرارگرفته در جایگاه مستقل» و استانداردهای آن، و «استاندارد ۱-۸. تعامل با هیئت» رجوع کنید).

تامین مالی

فرایندهای تامین مالی واحدهای حسابرسی داخلی در بخش عمومی تفاوت گسترده‌ای دارد. برخی از ساختارهای راهبری و سازمانی، اختیار تنظیم بودجه را به هیئت و مدیریت ارشد نمی‌دهند. این شرایط باعث شده مدیر ارشد حسابرسی داخلی نتواند بودجه را به تصویب هیئت و مدیریت ارشد برساند و توانایی مطالبه یا دریافت بودجه اضافی را به دلیل اولویت‌های دیگر در سازمان محدود می‌کند.

به عنوان مثال، برخی از واحدهای حسابرسی داخلی فعال در بخش عمومی می‌توانند درخواست بودجه‌ی مجزایی را برای تصویب به هیئت یا نهاد قانون‌گذار خود ارائه دهند. بودجه‌ی واحدهای دیگر، بخشی از بودجه سازمانی بزرگتر است و وجوه اختصاص یافته به واحد حسابرسی داخلی توسط رئیس سازمان تعیین و اغلب توسط نهاد قانون‌گذار برون سازمانی تصویب می‌شود. در هر صورت، مدیر ارشد حسابرسی داخلی می‌تواند از هیئت، تامین منابع مورد نیاز را درخواست کند.

حتی در زمان تعیین بودجه توسط قوانین و/یا مقررات، مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید سایر الزام‌های استانداردهای مربوط به مدیریت بودجه را رعایت کند (همچنین، به «استاندارد ۳-۶. پشتیبانی هیئت و مدیریت ارشد»، «استاندارد ۱-۷. استقلال سازمانی»، «استاندارد ۲-۸. منابع» و «استاندارد ۱-۱۰. مدیریت منابع مالی» رجوع کنید).

شرایط زیر در بخش عمومی می‌تواند مدیر ارشد حسابرسی داخلی را در مصرف بودجه تخصیص یافته محدود کند:

- ساختار طبقه‌بندی مشاغل و/یا قراردادهای کار، اغلب محدوده‌ی دستمزد مشاغل مختلف را براساس دانش، مهارت‌ها و مسئولیت‌های هر شغل تعیین کرده که اختیارات مدیر ارشد حسابرسی داخلی یا هیئت برای تعیین پاداش هر نیروی کار را محدود می‌سازد. در چنین موقعیت‌هایی، از مدیر ارشد حسابرسی داخلی انتظار می‌رود طبق مفاد «استاندارد ۲-۱۰. مدیریت منابع

- انسانی» با واحد منابع انسانی همکاری کند.
- واحد حسابرسی داخلی شاید ملزم بوده تنها از نرم‌افزارهای مورد تایید سازمان استفاده کند که می‌تواند توانایی مدیر ارشد حسابرسی داخلی در تحصیل فناوری‌های لازم برای پشتیبانی از واحد حسابرسی داخلی را محدود سازد. انتظار می‌رود واحدهای حسابرسی داخلی فعال در بخش عمومی، هیئت خود را به‌عنوان مدافعی برای حمایت از نیازهای فناوری خود درگیر کرده و شاید مجبور شوند به بهترین شکل ممکن از نرم‌افزارهای موجود برای دستیابی به برنامه حسابرسی استفاده کرده و در عین حال، انطباق خود با استانداردها را حفظ کنند (همچنین، به «استاندارد ۱۰-۳. منابع فناورانه» رجوع کنید).
- وقتی محدودیت‌های مالی مانع از دستیابی مدیر ارشد حسابرسی داخلی به منابع کافی برای انجام سنجش کیفیت برون‌سازمانی می‌شود، واحدهای حسابرسی داخلی در بخش عمومی می‌توانند از مشارکت در برنامه‌های همپیشگان برای انجام سنجش بهره ببرند (همچنین، به «استاندارد ۸-۴. سنجش کیفیت برون‌سازمانی» و «استاندارد ۱۰-۱. مدیریت منابع مالی» رجوع کنید).
- زمانی که یک مرجع برون‌سازمانی یا نهاد نظارتی، بودجه‌ی لازم را برای واحد حسابرسی داخلی در بخش عمومی فراهم می‌کند، شاید از مدیر ارشد حسابرسی داخلی

خواسته شود اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی را به مرجع تامین مالی ارائه کند (همچنین، به «استاندارد ۱-۱۱. ایجاد روابط و برقراری ارتباط با ذینفعان»، «استاندارد ۲-۱۱. اطلاع‌رسانی اثربخش» و «استاندارد ۱-۱۵. اطلاع‌رسانی نهایی پروژه‌ی حسابرسی» رجوع کنید).

- اتمام خلاصه‌ی کتاب -

Global Internal Audit Standards

(Condensed Version)

OMID INVESTMENT BANK

